

JADRANSKI

KOPER — 11. OKTOBRA 1957

POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI

LETO VI. — ŠTEV. 41

Izhaja vsak petek. Izdaja Časopisno-založniško podjetje »Primorski tisk« v Kopru. Naslov uredništva in uprave: Koper, Kidričeva 26, tel. 170. Posamezni izvod 10 din. Celoletna naročnina 500 din, polletna 250 din, četrtletna 130 din. Za inozemstvo znaša letna naročnina 1000 din ali 8,5 am. dolarja. Bančni račun 65-KB-1-181. Prilogo »Uradni vestnik okraja Koper« prejema naročniki brezplačno. Rokopisov ne vračamo.

USPEL ZAKLJUČEK II. GOSPODARSKO-KULTURNE REVİJE V SENOŽEČAH

SPODBUDA SEBI IN DRUGIM

V nedeljo so z otvoritvijo nove žage, z zborovanjem kmetovalcev in s kulturno prireditvijo zaključili v Senožečah II. gospodarsko in kulturno revijo, ki že dobiva obeležje tradicionalnosti. Dopolodne so se Senožečani zbrali v prostorih nove žage, ki so si jo nabavili in uredili s prostovoljnimi prispevki v višini okrog 500 milijonov dinarjev na pobudo tamkajšnje organizacije SZDL. Žaga, ki bo lahko predelala dnevno do 8 kubič. metrov hlodovine, bo pod upravo kmetijske zadru-

ge izvrševala predvsem usluge in zavrla propadanje hlodovine. Iz odpadkov rezanega lesa pa nameravajo izdelovati razne manjše mizarske izdelke.

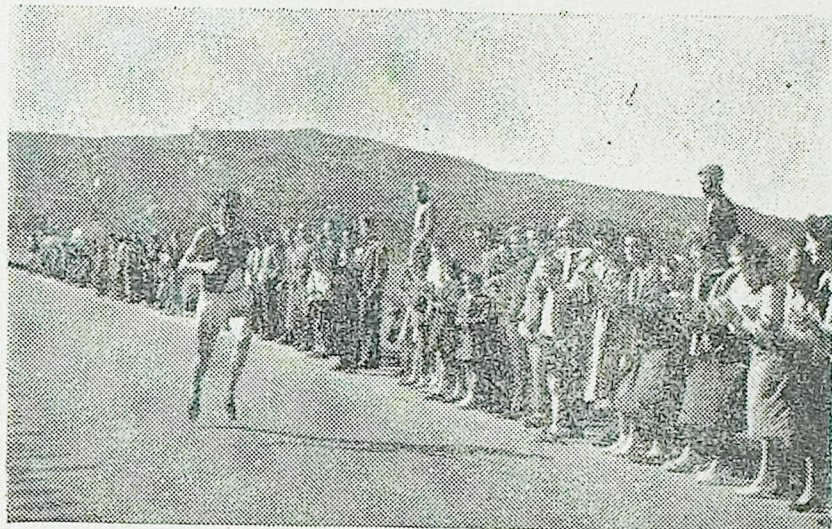
Po otvoritvi žage so v kinodvorani na zborovanju govorili o velikih uspehih, ki so jih tako Senožečani kot tudi kmetovalci divaške občine dosegli v kmetijstvu in gospodarstvu. Predsednik ObLO Divača, Janko Valentinčič je v svojem nagovoru poudaril, da je razstava živine pokazala očiten napredek v živinoreji, ki

je osnovna gospodarska panoga tamkajšnjega področja.

Razstave se je udeležilo 52 živinorejcev, od katerih je 46 dobilo nagrade v višini 94.500 dinarjev, 43 kmetov, ki so bili nagrajeni za izredne hektarske donose v višini 49.000 dinarjev, obrtniki, lokalna podjetja in ustanove pa so si za razstavljene izdelke razdelili 32.500 dinarjev nagrad. Razen tega je bilo nagrajenih še 33 kmetovalcev divaške občine, udeležencev nagradnega natečaja bivšega okrajnega ljudskega odbora Sežana. Skupna vsota nagrad je znašala milijon dinarjev, kar predstavlja desetinno vrednost, ki so jo ostvarili z preureditvijo gospodarskih poslopij, z izboljšanjem pašnikov, z ureditvijo sadovnjakov in vinogradov.

V popoldanskih urah pa so člani tamkajšnjega prosvetnega društva in šolska mladina pripravili kulturni nastop, ki je zaključil to veliko enotedensko gospodarsko manifestacijo Senožeč in divaške občine.

JADRANSKI TEK

V počastitev desete obletnice priključitve Slovenskega Primorja k Jugoslaviji je bil letos prvič tudi tako imenovani »Jadranski tek« — atletska prireditev, ki obeta v prihodnje postati tradicionalna. Kljub neugodnemu terminu, ki na tej prireditvi ni omogočil udeležbe nekaterim najboljšim državnim in republiškimi atletom, pa je prvi Jadranski tek docela uspel in so bili tako prireditelji, kot sodelujoči in gledalci, z njim izredno zadovoljni. Na sliki tekmovalci pred prihodom v Koper na obali pred hotelom Triglav

Gostinsko-turistični zbor LRS v Piranu

V Piranu in Portorožu se je 8. in 9. t. m. zbralo nad 1.000 predstavnikov gostinskih podjetij in turističnega življenja iz vse Slovenije na peti jubilejni zbor slovenskih gostinskih in turističnih delavcev. V torek popoldne je v nabito polni dvorani Tartinijevega gledališča v Piranu svečano otvoril zbor sekretar Turistične zveze Slovenije Boris Matajec.

Med drugimi je zbor pozdravil v imenu Turistične zveze Slovenije in hkrati v imenu Okrajnega odbora SZDL tov. Albert Jakopič-Kajtmir. Izrazil je prepričanje, da bo posvetovanje uspešno in da bodo na njem sprejeti sklepi, ki bodo še hitreje in obširneje kot doslej prispevali k dvigu našega turizma. Izrazil je tudi prepričanje, da bodo sčasoma vse občine doumele veliko korist, ki jo imajo od turizma in bodo storile vse, kar bo s tem v zvezi potrebno na njihovem teritoriju.

V torek zvečer je bila za udeležence zbor v Tartinijevem gledališču

kulturno-umetniška prireditev, naslednji dan pa je potekel v številnih športnih in strokovnih tekmovanjih gostinskih in turističnih delavcev. Zvečer je bil v prostorih hotela Palace slovesen zaključek zбора.

JULE

Okrajna gledališča na razpotju

Iz perečih razprav o Gledališču Slovenskega Primorja

Zadnje dni je po vseh slovenskih mestih, ki imajo svoja poklicna gledališča, dosti razgibanih razprav o nadaljnji usodi večine teh kulturnih ustanov. Bliža se namreč konec leta, to pa je rok, ki ga predvideva novi Zakon o poklicnih gledališčih za njihovo reorganizacijo v smeri zagotovitve potrebne jim umetniške kvalitete.

Tako je tudi naš Okrajni svet za kulturo in prosveto na dveh svojih zadnjih sejah posvetil dokaj misli reševanju tega perečega vprašanja. Med člani sveta je končno prevladalo mnenje, da je treba GSP reorganizirati, ker so vzdrževalni stroški zanj previsoki, predvsem pa zato, ker so koristni od uprizoritev GSP v precejšnjem razkoraku z velikimi sredstvi, ki jih to gledališče potrebuje, če si hoče zagotoviti vsaj takšno umetniško raven, ki bi opravičevala obstoj poklicnega gledališča.

Po tem načelnem sklepu Okrajnega sveta za kulturo in prosveto je bila na zadnji seji Sveta 4. t. m. — aktivno je na njej sodeloval tudi predsednik OLO Albin Duje — izvoljena komisija, ki naj do svoje prihodnje seje — leta pa je sklicana prav na današnji dan — za bližnje zasedanje OLO pripravi podroben predlog o vsej zadevi.

Stališče Izvršnega sveta LRS potrjuje pravilnost našega predloga za reorganizacijo GSP

Zanimivo je, da je tudi Izvršni svet LRS na svoji seji, ki je bila dan kasneje, 5. t. m., zavzel o tem vprašanju svoje načelno stališče, ki se povsem sklada s stališčem v ustreznih forumih našega okraja. Izvršni svet LRS je namreč glede na osnovni namen republiškega zakona o poklicnih gledališčih mnenja, da velja doseči v danih pogojih in z razpoložljivimi sredstvi najvišjo možno kvaliteto v poklicnih gledališčih, kjer pa to ni možno, naj bi materialna sredstva osredotočili

na tiste gledališke osnove ljudskoprosvetne dejavnosti, ki imajo za to največ pogojev. V zvezi z ukinitvijo gledališča v Kranju pa je izrazil Izvršni svet svoje prepričanje, da niti letos niti v prihodnjem letu ni moč pričakovati povečanja sredstev za vzdrževanje poklicnih gledališč, spričo česar je OLO Kranj pravilno ocenil, da je obstoj gledališča utemeljen le, če so dani osnovni materialni pogoji, pod katerimi lahko tako gledališče uspeva in da — kar pade v zakon o poklicnih gledališčih najbolj v oči — ima tudi vse ostale pogoje za višjo kvaliteto. Povečanje dotacije poklicnemu gledališču v Kranju pa bi šlo v prvi vrsti na račun šolstva, zdravstva in ostalih proračunskih izdatkov (to pa bi bil posebno kričeč primer zlasti v našem okraju! — pripomba pisca). OLO Kranj bi lahko odločil tudi drugače, toda to je njegova stvar, njegova kompetenca, kajti naši okraji so pokazali dovolj zrelosti pri reševanju težjih problemov, ki so prav tako prepuščeni okrajnim in občinskim organom oblasti.

H koncu je Izvršni svet LRS izrazil svoje mnenje v naslednjem:

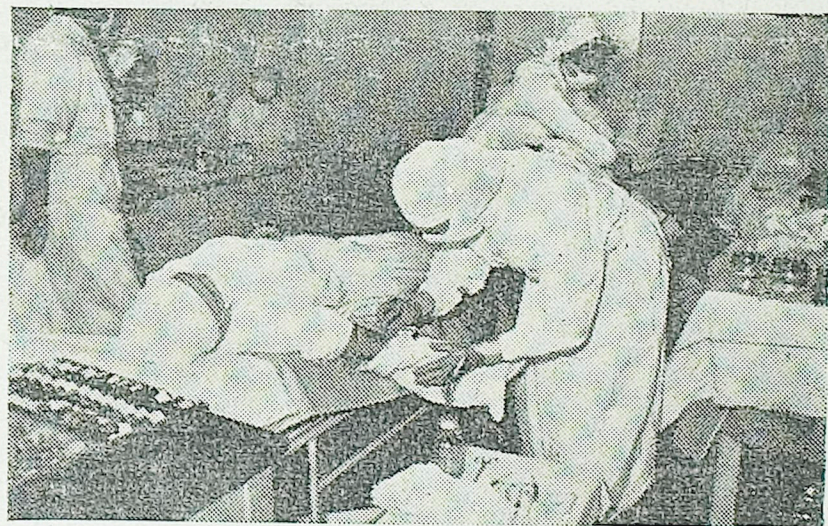
S stališča splošnega razvijanja kulturne ravni v Sloveniji je boljše, da se v mejah današnjih ekonomskih mežnosti okrepijo le tista gledališča, ki imajo najboljše pogoje za nadaljnji razvoj in dosego zaželenih umetniških in drugih kvalitete.

Eno so naše želje, drugo stvarnost

OLO v Kopru je v dosedanjem obdobju po priključitvi Istre in Slovenskega Primorja k Jugoslaviji brez dvoma povsem pravilno ravnal, ko je z znatnimi zneski dotiral GSP, da je lahko vsaj v skromni meri uspešno delovalo. Za razliko od vseh ostalih slovenskih pokrajin bi prav temu ozemlju zaradi njegove uteme-

(Nadaljevanje na 5. strani)

KRVODAJALSKA AKCIJA

Minuli teden v četrtek in petek je bilo kaj živahno pred koprskim Protituberkuloznim dispanzerjem. Tamkaj se je namreč nastanila zdravstvena ekipa Rdečega križa Slovenije, ki je prijavljenim krvodajalcem iz koprške občine odjemala kri. Interes za to človekoljubno akcijo je bil letos v Kopru neprijetno večji kot lani, saj je v dveh dneh oddalo svojo kri okrog 250 prijavitelcev. Ko so bili temeljito preiskani in so oddali kri, so bili prijavitelci povabljeni v restavracijo Tomos, kjer jim je organizatorica akcije, članica GO RK LRS Marija Škušova, postregla z izdatno malico. Slika kaže odvzem krvi v dispanzerju v Kopru. Akcija se je ta teden nadaljevala tudi v Izoli, kjer je prav tako povečano število prijavitelcev oddalo svojo kri

ZAKLJUČEK V SENOŽEČAH

Živinorejsko in gospodarsko razstavo v Senožečah je obiskalo veliko število ljudi. Ti so si z zanimanjem ogledali zlasti lepo vzrejeno živino, ki je stebler področnega gospodarstva. Gornja slika je bila posneta med ocenjevanjem plemenske goveje živine minulo nedeljo v Senožečah

Seja OOSZDL

Včeraj, v četrtek, 10. t. m. je v Kopru zasedal Okrajni odbor SZDL. Razpravljali so o izvajanju družbenega plana v letošnjem letu in pregledali dosedanje priprave za bližnje občinske volitve. Posebno so se zadržali pri problemu zadnjih priprav na volitve v občinske ljudske odbore, ker za to ostaja le malo časa.

MARŠAL ŽUKOV V JUGOSLAVIJI

Sovjetski obrambni minister maršal Žukov je prispel na večdnevni uradni obisk v FLRJ. Žukov vrača obisk državnemu tajniku za narodno obrambo Ivanu Gošnjaku, ki je na čelu naše delegacije nedavno obiskal Sovjetsko zvezo. Sovjetski obrambni minister se bo mudil pri nas do začetka prihodnjega tedna. Obiskal bo razne vojaške ustanove ter ljudsko republiko Hrvaško in Slovenijo. V načrtu je tudi njegov prihod na Primorsko, in sicer si bo ogledal Postojnsko jama.

Prvi dan obiska sta Žukov in Gošnjak izmenjala na slavnostnem kosilu zdravici, v katerih sta poudarila zavezništvo v orožju med obema državama v pretekli vojni in da je treba na teh borbenih tradicijah razvijati nadaljnje sodelovanje med sovjetskimi in jugoslovanskimi narodi in med obema armadama.

SPREHOD POSVETU

Vladna kriza v Franciji se nadaljuje

Potem ko voditelju francoskih socialistov Molletu ni uspelo pridobiti desnice za gospodarski in finančni program socialistov je vrnil mandat za sestavo vlade predsedniku republike Cotyju. Za njim poskuša srečo voditelj demokratične unije centra Pleven. Tudi Pleven skuša doseči kompromis socialistov z desnico, pri čemer ni postavil nobenih določenih smeri glede gospodarskega in finančnega programa, marveč je le zbral razna mnenja in stališča. Vsekakor je Pleven zadnji poskus, da bi Francija hitro prešla vladno krizo. V nasprotnem primeru se bo po mnenju političnih opazovalcev kriza še hudo zavlekla.

Neuspeh francoske ofenzive v Alžiru

Francosko poveljstvo v Alžiru je sporočilo, da je v prvem tednu v oktobru padlo na alžirskih bojiščih in bilo ranjenih okrog 1200 ljudi. Tu so vštete francoske in alžirske izgube kakor tudi žrtve med civilnim prebivalstvom. Iz raznih francoskih sporočil je razvidno, da je v veliki ofenzivi v Kalibih sodelovalo okrog 150.000 francoskih vojakov in dve letalski ofenzivi. Alžirska osvobodilna vojska je to ofenzivo pričakovala dobro pripravljena in vodstvo poroča, da so Francozi doživeli neuspeh.

Sirija in Tunizija obdružujeta ZDA in Francijo

V Glavni skupščini OZN se je v torek nadaljevala splošna razprava. Med drugim sta govorila tudi predstavnika Sirije in Tunizije. Sirski zunanji minister Salah Bitar je rekel, da njegova dežela ne zahteva nič drugega, kot da jo puste živeti v miru. Sirija vodi neodvisno notranjo in zuna-

njo politiko, z nakupom orožja v državah Vzhodne Evrope pa utrjuje svojo obrambno sposobnost in ne ogroža svojih sosedov. Bitar je tudi obdolžil Izrael, da nenehno grozi Siriji in drugim arabskim državam. Za tako ravnanje Izraela pa so v znatni meri odgovorne ZDA.

Tunizijski zastopnik Ladgam pa je obdolžil Francijo, da neprestano krši suverenost tunizijskega ozemlja. Hkrati zavzema Francija sovražno stališče do Tunizije tudi zaradi tega, ker Tunizija kupuje orožje v nekaterih drugih državah. Kljub vsemu pa je Tunizija sporazumna vsa sporna vprašanja urediti z miroljubnimi pogajanjmi.

Jugoslovanska delegacija na Ceylonu

Jugoslovanska gospodarska delegacija, ki jo vodi podpredsednik ZIS Svetozar Vukmanović, je prispela te dni na uradni obisk v Colombo. Z delegacijo cejlonske vlade se je razgovarjala o možnostih gospodarskega sodelovanja med obema deželama.

Največ za stanovanja

Na zadnji seji Sveta za gospodarstvo OLO so, zatem ko so sprejeli vrsto predlogov za poročanje v zvezi z investicijskimi posojili in ostalimi krediti, ki jih bodo predlagali OLO v odobritev, sklepali še o investicijskih programih 18 gospodarskih organizacij. V glavnem predlagajo podjetja in ustanove programe takih novogradenj, adaptacij in prošnje za nakup opreme, s katerimi je zagotovljeno izboljšanje življenjske ravni delovnega človeka. Skoraj polovica predvidene vsote odpade na gradnjo stanovanj — tokrat največ na Ilirsko Bistrico. —jo

Vse okrog satelita

SOVJETSKI UMETNI SATELIT — ZAGOTOVITEV MIRU?

Že nekaj dni kroži okrog sveta sovjetska umetna luna, najhitrejši predmet, kar jih je kdaj izdelal človek. Podrobnejši podatki o satelitu, ki so ga izstrelili v vesolje sovjetski znanstveniki, še niso znani. Vemo le toliko, da leti v višini okrog 900 kilometrov s hitrostjo 29.000 kilometrov na uro in da zemeljsko oblo obide v 96 minutah. V vesolje so ga izstrelili z raketo. Satelit tehta 83 kilogramov, njegov prečnik pa meri 58 cm. V aparatu sta dve radijski postaji, ki oddajata signale. Desettisoči radijskih amaterjev širom sveta so te signale že ujeli s svojimi aparaturnami. Med njimi so tudi radijski tehnik v Ljubljani in tehniki Radia Koper na Belem križu.

Vest, da je sovjetskim znanstvenikom uspel ta edinstveni podvig, je vzbudila po vsem svetu izredno pozornost. Številni znanstveniki niso štedili z izjavami, da pomeni kroženje satelita odločilen korak na poti k prodiranju v medplanetarni prostor. Sovjeti sami pa pravijo, da je to šele začetek in da se resno pripravljajo na polet na drugi planet.

Vest o izstrelitvi satelita pa je za človeštvo pomembna tudi s stališča svetovnega miru. Izstrelitev satelita namreč pomeni, da je danes znanost o raketnih izstrelkih tako napredovala, da bi vsak, ki bi te izstrelke uporabljal v vojne namene, tvegalo popolno uničenje človeštva. Prvi sekretar sovjetske KP Hruščev je v zvezi s tem prvi ponudil roko Amerikancem. Dejal je, da je Sovjetska zveza pripravljena skleniti z ZDA sporazum o med-

narodnem nadzorstvu nad sateliti in izstrelki v okviru splošnega sporazuma med obema državama. Amerikanci zaenkrat na ta predlog še niso odgovorili, vendar je iz vseh izjav čutili, da so izgubili prvenstvo na tem področju in da bo zdaj še najbolj pametno, če sovjetski predlog sprejmejo.

Velik odmev v svetu je vzbu-

dila tudi izjava predsednika Tita o umetnem satelitu. Njegove besede »menim, da so čedalje bolj bližajo spoznanju, da je vojna zdaj nemogoča in da moramo sadove človeškega genija uporabiti edinole v miroljubne namene in v korist ljudi« so vsekakor danes glavna želja milijonov miroljubnih ljudi po vsem svetu.

Novice s Tržaškega

Pogajanja za rešitev spora med delavci in vodstvom obratov CRDA ter Tržaškega arzenala, ki so bila nekaj tednov v Rimu na ministrstvu za delo po neuspehu na Uradu za delo v Trstu, so se razbila sprito trmoglavosti delodajalcev, ki nikakor niso hoteli pristati na zahteve delavcev za izboljšanje delovnih pogojev in mezd. Kakor je znano, zahtevajo delavci v tržaških ladjedelnicah in v Tovarni strojev pri Sv. Andreju enake plače kot njihovi delovni tovariši v Genovi, kjer so podobni obrati, a delavci dobijo za 7 do 10.000 lir višje plače na mesec. Plače tržaških kovinarjev so med najnižjimi in ne morejo zadostovati delavskim družinam v sedanjih razmerah. Zaradi tega se vsi prizadeti delavci vztrajno in enotno borijo za izboljšanje svojih prejemkov.

V znak protesta proti nepraviljivemu stališču delodajalcev so vsi delavci v omenjenih podjetjih enotni in so skupaj stavkali 24 ur pretekli ponedeljek, tako da je bilo popolnoma ustavljeno vse obratovanje v ladjedelnicah Sv. Marka in Sv. Roka, v Tovarni strojev in v Tržaškem arzenalu, ki zaposlujejo več kot 7.000 delavcev in imajo važno vlogo v splošnem tržaškem gospodarstvu. Če bodo delodajalci še vztrajali pri svojem odklonilnem stališču, bodo delavci nadaljevali svojo borbo.

Delavci v čistilnici Esso Standard pri Sv. Soboti pa so stavkali v torek z zahtevo, da se uvede stroga preiskava o vzrokih smrti delavca Evge-

nija Pierettija, da se uredijo razmere pri bolniški blagajni INAM in da se dovolj zavarovanjem prosta izbira zdravnikov.

Pred dvema tednoma je namreč omenjeni delavec nenadoma umrl. Tri dni pred smrtjo je bil na zdravniškem pregledu pri bolniški blagajni po enem mesecu bolovanja. Zdravniki so izjavili, da je ozdravel in da se mora vrniti na delo. Pieretti se je res vrnil na delo, a se je slabo počutil. Naslednji dan so ugotovili, da je imel 39 stopinj vročine in so ga odpeljali v bolnišnico, kjer je drugi dan umrl. Ta primer je presunil javnost, ki zahteva preiskavo in ureditev razmer v bolniški blagajni, na račun katere padajo že nekaj let hude pritožbe zaradi površnih pregledov, nezadostne oskrbe pri zdravljenju, birokratskih prepisov itd.

Vse kaže, da bodo v kratkem stavkali tudi zidarji in mizarji, ker delodajalci na Tržaškem nečesto uveljavljajo vsedrjavne delovne pogodbe za to stroko, ki je bila pred dobrim mesecem sklenjena v Rimu po dolgi in ostri borbi prizadetih delavcev Italije. Pogajanja v Trstu med sindikalnimi predstavniki in delodajalci glede tega vprašanja so se razbila; delavci nečesto biti opeharjeni za pravice, ki so si jih pridobili.

Pretekli petek je nabrežinski občinski svet spet imel sejo, na kateri so v glavnem razpravljali o javnih delih in o potrebah devinsko-nabrežinske občine. Po treh letih zavlačevanja bo končno rešeno vprašanje gradnje doma onemoglih v Nabrežini, ker so načrti že odobreni in bodo te dni oddali dela na dražbi. Zgradili bodo tudi novo šolo v Sosljanu in otroški vrtec v Nabrežini, toda ne bodo ju mogli takoj uporabiti, ker je prefektura črtala iz letošnjega občinskega proračuna postavko za opremo. Asfaltirali bodo pot v Cerovljah, cesto Sempolaj-Praprot ter pot v Slinvne. Pred dnevi pa so dokončali asfaltiranje ceste Stivan-Medja vas. Razen tega bodo zgradili še novo kopališče v Nabrežini, novi šoli v Cerovljah ter v ribiškem naselju in napeljali telefon v Sempolaj, Mavhinje in Vižovlje.

Glede na precejšnje število brezposelnih (skoraj 10% vsega prebivalstva) je župan Dušan Furjan posredoval pri vladnem generalnem komisariju, naj bi pri ustanovi SELAD zaposlili večje število brezposelnih zlasti v zimskem času.

V soboto je bila izredna seja zgozniškega občinskega sveta, ki je razpravljala o občinskem proračunu, katerega je prefektura precej znižala, o namestitvi otroških vrtaric ter o županovih intervencijah pri dr. Palamari. Ker je prefektura znižala razne postavke, bo imel letošnji proračun namesto 32 milijonov le 17 milijonov 794 tisoč lir primanjkljaja, ki ga bodo krili z državnim prispevkom. V Trstu so predlagali zvišanje zemljiškega davka in davka na zemljiško posest kar za 200 %.

Na seji je župan poročal tudi o prizadevanjih, da bi ustanovili osnovno šolo v Brišičkih, toda vladni generalni sekretar se je opravičeval, da je to zadeva Rima. To šolo bi lahko obiskovalo 14 otrok. V tej zvezi moramo pripomniti, da so lani v Zgoniku brez težav odprli italijansko šolo za 3 otroke.

Občinski svetovalci so med drugim protestirali, ker pokrajinska uprava ne zaposluje domačinov pri vzdrževanju cest, čeprav je v občini občinska brezposelnost. Ugotovili so tudi, da je zelo pereče vprašanje prodaje mleka. Kmetje so začeli prodajati krave, ker ne vedo, kam bi z mlekom. Sklenili so, da bodo proučili možnost ustanovitve konzorcija ali zadrage, ki bi lahko rešila to vprašanje.

UMRL JE FRAN ŠČUKA-DEVINSKI

V ponedeljek so vsi Nabrežinci, številni učitelji in prosvetni ter javni delavci spremenili na zadnji poti didaktičnega ravnatelja Frana Ščuka, ki so ga pokopali na domačem pokopališču.

Pokojni Fran Ščuka je bil vzoren vzgojitelj, ljubitelj mladine, požrtvovalen kulturni delavec, mladinski pisatelj in pesnik, katerega prerana smrt pušča veliko vrzel v prosvetnem polju na Tržaškem. Rodil se je pred 65 leti v Komnu na Krasu, doživel je rusko ujetništvo v prvi svetovni vojni, premostitev v notranjost Italije, v zadnji vojni pa internacijo v nemških taboriščih. Zadnja leta je vneto sodeloval tudi pri mladinski reviji »Galeb«. Pesnik Alojzij Gradnik je ob neki priložnosti zelo pohvalno ocenil njegove neobjavljene pesniške zbirke, za katere bi bilo škoda, če bi se izgubile.

Uredja uredniški odbor — Glavn' urednik Stane Skrabar — Odgovorni urednik Rastko Bradašnja — Za tisk odgovarja Franc Zdešar

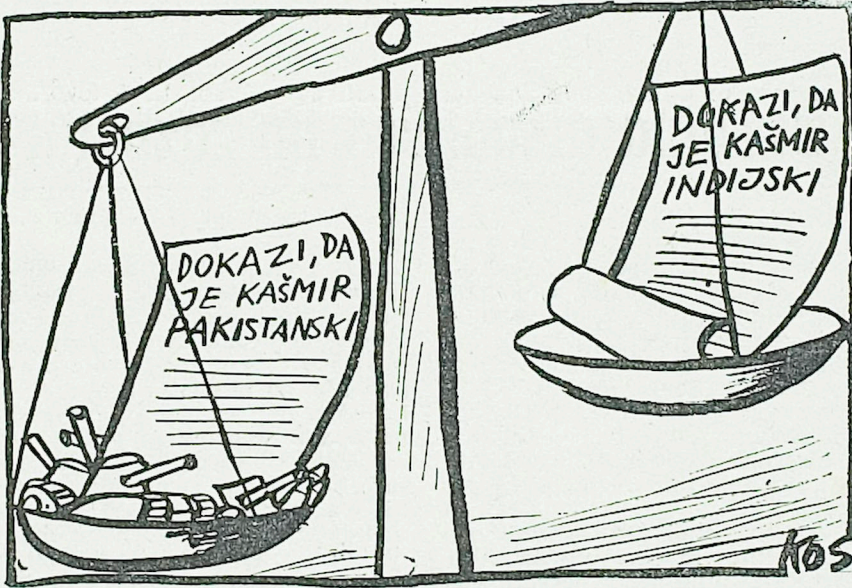
Preskrba je še pomanjkljiva

Ni še dolgo tega, ko je bilo več trgovinskih podjetij na področju piranske občine tik pred likvidacijo. S spretno izvedeno reorganizacijo pa je uspelo, da so taka podjetja danes donosna in da namščenci v njih že prejemajo sto odstotno plače. Pa tudi tehnična opremljenost nekaterih trgovinskih podjetij se zboljšuje. Tako si je na primer podjetje »Jadro« že nabavilo tovorni avtomobil za hitrejši in cenejši prevoz blaga. Težave s prevoznimi sredstvi in z neprimernimi prostori pa ima še vedno podjetje »Prerad«, ki je kot grosistično podjetje prevzelo še trgovsko podjetje »Živila«. Dokaj kritično pa je stanje opreme v nekaterih vaških prodajalnah, vendar pa to poslovdij ne moti preveč, saj so nekateri lahko za vzor, kakšna mora biti kulturna postrežba.

Potrošniški sveti še vedno niso uspeli poiskati vsebine svojega dela. Zato tudi cene, ki so vsaj več ali manj ustaljene, niso na enaki ravni s cenami v drugih krajih izven piranske občine. Napačno je tudi, da detajlistična trgovina grosističnega podjetja ne more znižati cen in da je na primer cena kruhu kljub ukinitvi takse 2 dinarja za kilogram še vedno nespremenjena. Postavlja se tudi vprašanje, zakaj primanjkuje v pekarnah kruha že v dopoldanskih urah in da ga popoldne sploh ni mogoče kupiti. Bilo bi prav, če bi se kdo izmed ljudi, ki so trenutno brez zaposlitve, odločil za dostavo kruha in mleka na dom, saj bi pri tem lahko dobro zaslužil, gospodinjam pa naredil veliko uslugo. V Portorožu bi morali urediti prodajalnice kruha, ker sedanjim način prodaje v trgovini z drugimi živili ni primeren. Tudi število prodajalnic mleka (dve sta v Piranu in ena v Portorožu) nikakor ne ustreza potrebam. Zato so pri prodaji mleka nerednosti česte in treba bo prej ko mogoče odpreti nekaj novih mlekar. Vprašanje

je tudi, če bo stroj za polnjenje mleka lahko napolnil toliko steklenic, da bi se prodaja mleka izboljšala ter preprečila prepredajo in nehigienično dostavljanje mleka na dom.

Da pa bi bila preskrba s potrebnimi predmeti boljša, predvsem v turistični sezoni, bo treba odpreti še vrsto novih poslovalnic in povečati število uslužbovnih obrtnih obratov. —cm

ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR JUGOPRESA

Vprašanje gospodarskih odnosov s Kitajsko

Ko vstopa letos Ljudska republika Kitajska v deseto leto svojega življenja, se pač ne more pritožiti nad svojim mednarodnim gospodarskim položajem. Vlada v Pekingju je namreč vzpostavila trgovinske odnose skoraj z vsemi gospodarsko pomembnimi deželami sveta. V pristanišča Kitajske in Rumena morja prihajajo ladje številnih držav in ne samo tiste, ki imajo ameriško zastavo. Kitajska pastaja s svojim zelo razvitim notranjim tržiščem in neizčrpni viri industrijskih surovin nekaterim gospodarsko dobro razvitim deželam, predvsem zahodnim, trgovinski partner, katerega ne moremo v nobenem primeru podcenjevati. Konkurenca med velikimi industrijskimi deželami zahteva na mednarodnem tržišču ventil sigurnosti, ki pa ga lahko najdemo le na področju razsežnih površin Kitajske. Da se ta v sedanjih mednarodnih situaciji najbolj pojavlja v Kitajski, je temu dokaz, da so v zadnjih tednih obiskale Peking trgovinske delegacije Francije, Zahodne Nemčije in Japonske, sedaj pa pričakujejo, da bo prispela še britanska trgovinska delegacija.

Zanimivo je poudariti, da so vlade nekaterih gospodarsko močnih zahodnih dežel še do nedavnega prezirale in podcenjevale Kitajsko ne samo s političnega vidika, pač pa tudi z gospodarskega. Te vlade so trdile, da je kontinentalna Kitajska zaradi intenzivne socialistične izgradnje nesposobna, da bi odigrala vlogo solidnega trgovinskega partnerja na mednarodnem tržišču. Razen tega so poudarjale, da so izvorne in uvozne možnosti LR Kitajske popolnoma pod vplivom Sovjetske zveze in dežel Vzhodne Evrope ter da so s pričit tega kakršnekoli možnosti za krepitev trgovinskih zvez zahodnih industrijskih dežel s Pekingom brezperspektivne. Po drugi strani pa so odgovorni ljudje nekaterih zahodnih držav z vsemi silami skušali — kar se sliši skoraj protislovno prejšnji ugotovitvi, — da bi njihovi industrijski izdelki čimbolj zasičili

kitajsko tržišče. Samo po sebi je razumljivo, da vse te homatije povzročajo med ameriški poslovnimi ljudmi določena nezadovoljstva, pač zavoljo tega, ker Američani ne želijo biti zadnji v vrsti tistih, ki so spoznali, da igra LR Kitajska pomembno vlogo v življenju svetovnega tržišča.

Ameriška vlada pa za sedaj še ne kaže volje, da bi izpremenila svoje politično stališče in ga prilagodila sedanjemu političnemu položaju na Daljnem vzhodu, ker pač ne upošteva Kitajske za pomembno politično in gospodarsko silo današnjega sveta.

Če je Kitajska vladá takoj po zaključku revolucije smatrala za nujno potrebno, da za vsako ceno poišče gospodarske stike z industrijsko razvitimi deželami, je to razumljivo. Prav tako pa je razumljivo, da danes odstopa od take politike. Dejstvo je namreč, da Kitajska lahko mirno čaka, ker je pač nastopil čas, ko se bodo prav v Pekingju zaključili trgovinski sporazumi tudi s tistimi deželami, ki so vse doslej oklevale, da bi stopile v trgovinske odnose z LR Kitajsko: sedanji politični in gospodarski razvoj poteka v skladu z osnovnimi političnimi in gospodarskimi potrebami Kitajske.

Popolnoma jasno je, da bodo morale vse države stremeti za normalizacijo ne samo gospodarskih, pač pa tudi političnih odnosov s Kitajsko. Japonska in Zahodna Nemčija sta že pripravljene, da neomejeno trgujeta s Kitajsko. Pravijo, da v Tokiju tolmačijo vzpostavitev trgovinskih odnosov za prvo stopnico k vpeljavi diplomatskih odnosov s Pekingom. Čeprav bi morda kdo dvomil v to, da bodo trgovinski odnosi zahodnih dežel s Kitajsko osnova za izboljšanje mednarodnega položaja, ne gre prezreti dejstva, da zadnji dogodki in aktivna dejavnost trgovinskih misij kažeta na krepko gospodarsko moč LR Kitajske.

DOVOLJEVANJE INVESTICIJSKIH POSOJIL

XXII. natečaj za opremo

Po dvaindvajsetem natečaju za investicijska posojila iz splošnega investicijskega sklada za nabavo opreme bo Jugoslovanska investicijska banka dovoljevala investicijska posojila za nabavo opreme (strojne opreme) v namene, za katere ni dovoljevala posojil doslej (Uradni list FLRJ št. 31/57).

Iz tega izhaja, da pridejo po tem natečaju v poštev vse gospodarske panoge izvzemši industrijo in rudarstvo, gradbeništvo in kmetijstvo, katerim pa Jugoslovanska investicijska banka dovoljuje investicijska posojila po drugih osnovah. Jugoslovanska investicijska banka bo od časa do časa določala, za katero vrsto opreme bo dajala posojila na tem natečaju. O vrsti opreme se prosilci oziroma zainteresirani lahko seznanijo pri podružnici v Kopru ali pa pri grosističnih podjetjih oziroma uvoznikih ter njihovih zastopstvih. Za LR Slovenijo so zastopniki za prevozna sredstva »Slovenija avto« v Ljubljani in »Bosna-auto«, za vso ostalo opremo pa »Merkur« v Ljubljani. Zaradi čim hitreje realizacije zaprosenih investicijskih posojil je za zainteresirane koristno, da se pri navedenih podjetjih pozanimajo o možnostih dobave, ker morajo k prošnji za investicijska posojila predložiti tudi potrdilo grosista oziroma uvoznika, da nameravajo opremo lahko dobavi in v kakšnem roku ter poreklo opreme.

Na tem natečaju se lahko potegujejo za posojilo: gospodarske organizacije, zadruga in njihove zveze, finančno samostojni zavodi ter politično teritorialne enote. Posojila pa se bodo dodeljevala prosilcem, če bo s posojilom in njihovimi lastnimi sredstvi zagotovljena popolna zgraditev oziroma dovršitev objekta, za katerega prosilec išče posojilo ter nje-

gova vrednost opreme vsaj dva milijona dinarjev.

Posojila na tem natečaju se bodo dodeljevala predvsem tistim prosilcem, ki ponudijo:

1. večji prispevek lastnih sredstev k investicijskim stroškom in

2. krajši rok za odplačilo posojila;

pri tem pa vračilni rok ne sme biti daljši od 5 let in prispevek lastnih sredstev k investicijskim stroškom izpod 30% predračunske vrednosti. Za ta posojila se bodo plačevale 4% obresti na leto.

Zahtevek za posojilo se vloga pri podružnici Jugoslovanske investicijske banke v Kopru, in sicer na Zp obrazcih št. 1, 2, 4, 9, 17, 27, 29, 30 in 31, ter 31a (samo podjetja mestnega prometa). Prošnja za posojilo mora poleg tega vsebovati podatke, ki so navedeni v 16. členu uredbe o investicijskih posojilih (Uradni list FLRJ št. 31/56) in ji mora biti priložen potrjen investicijski program ter izjava o kreditni sposobnosti prosilca (dobi se pri banki, ki vodi žiro račun prosilca). Če predračunska vrednost opreme, katere uporaba ni v zvezi z drugimi investicijami ali predračunska vrednost investicij, katerih sestavni del je oprema, za katero prosilec išče posojilo na tem natečaju, ne presega 10 milijonov dinarjev lahko predloži prosilec namesto investicijskega programa samo dokumentacijo, ki se lahko predloži za posojila po XXII. natečaju namesto investicijskih elaboratov (Uradni list FLRJ št. 31/57). Ta dokumentacija obsega: splošne podatke o registraciji podjetja in število prodajalnih oziroma objektov, ki so v sklopu podjetja, poslovni in finančni uspeh investitorja po potrjenih zaključnih računih za leto 1955 in 1956 ter plan za 1957. leto in opis funkcije, namena ter ekonomske upravičenosti nabave opreme. V teh primerih potrdi garant resničnost celotnih podatkov in upravičenost nabave opreme poleg podpisa samega posojilojemalca.

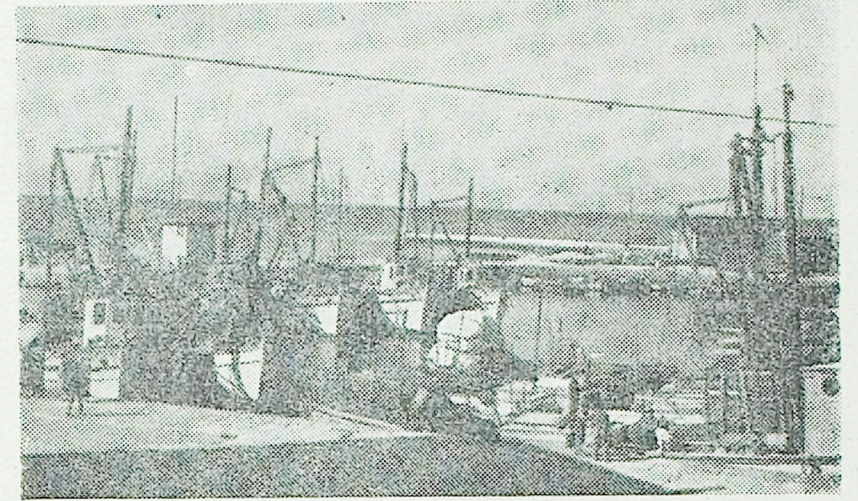
Za posojila po tem natečaju si mora prosilec zagotoviti garancijo Okrajnega ljudskega odbora, ki jo priloži prošnji. Prav tako mora predložiti dokaz, da ima zagotovljena sredstva za garancijski znesek in za prispevek k investicijskim stroškom. Pristojna banka pa mu potrdi Zp obrazca 27 in 29.

Posojila po tem natečaju bo dovoljevala podružnica Jugoslovanske investicijske banke v Kopru za vse prosilce, ki imajo sedež v okraju Koper po pravilno predloženi prošnji v štirih izvodih. O vloženih prošnjah bo podružnica v Kopru odločala dvakrat na mesec, prosilci pa jih lahko vlagajo vse leto. B. P.

Še veliko naporov

Kdor je poznal Piran pred desetimi leti, mora danes z veseljem ugotoviti, da je komunalna dejavnost zelo spremenila zunanjost mesta. Mnogo zgradb je bilo popravljenih in medtem, ko jih je bilo še lani od 1.012 zgradb neveljnih še 120, se bo to število do konca letošnjega leta znižalo na 6 do 8. Je pa tudi nekaj takih zgradb, ki jih bo treba porušiti, ker bi obnovitvena dela veljala preveč. Kljub temu je še nekaj hiš, ki nimajo stranišč, da o kopalnicah ne govorimo, in ki so primerne le za začasno bivanje. Treba bo še kakšno milijardo dinarjev za ureditev sedanega stanovanjskega sklada, predvsem za napeljava vode in elektrike. Razen tega bo nujno potrebno urediti kanalizacijo mesta, kar pa seveda zahteva znatna denarna sredstva.

Tudi v pogledu čistoče mesta je bil v Piranu narejen znaten korak naprej. Samo letos so izvozili za več kot tisoč tovornih avtomobilov smeti in druge ne-snage iz piranskih ulic. Nekatere stavbe so letos prebelili. S tem, da so nadaljevali dela pri višinskem vodovodu, je bila omogo-

Te dni je pristanišče v Izoli polno: ribiške ladje podjetja RIBA so namreč zaradi polne lune vse doma. Ribiči izkoristijo tako priložnost za vsakovrstna popravila ladij, strojnih in ribiških naprav in za ureditev osebnih zadev, vendar pa so srečni šele takrat, kadar čutijo gugajoča se tla pod nogami, v rokah pa krepak poteg polnih mrež.

čena napeljava vode tudi v stanovanja, ki so na hribu. Lani so položili glavni vodovodni vod od Portoroža po zaselkih nad njim preko Belega križa do Pirana, letos pa vod do Rokovega trga in v Fijeso ter do počitniškega doma Gasilske zveze. Čeprav je elektrifikacija v piranski občini zelo napredovala, je še vedno napeljava elektrike pomankljiva, to pa predvsem v vaseh ob cestah. V zadnjih letih so popravili več cest in vaških poti s pomočjo prostovoljnega dela prebivalcev. Tako so n. pr. uredili cesto iz Belega križa čez Šapjane na Valetu za promet s težjimi vozili. V Sečovljah, Ravnah, Padni, Novi vasi in tudi v drugih krajih so vaščani takoj popravili ceste, ki jih je poškodoval dež. Dobro bi bilo, da bi za taka dela uvedli povsod tam kjer še ni, krajevni samopriskpek, iz katerega bi lahko črpali znatna sredstva za popravila poti. C. M.

VSE OKROG

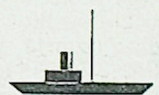
morja

LADJE MED STARO ZELEZO

Medtem ko so se vozarine po morju trenutno znižale, se je cena starega železa na svetovnem trgu občutno dvignila. Pri toni kar za 15 dolarjev. Doslužene ladje, ki jim niso več nujno potrebne, ponujajo lastniki za demolanje. Neki ameriški 1600 tonski tanker je bil pravkar prodan za 53.000 dolarjev, na razpolago pa je železarnam tudi 20.000 tonski potniški parnik »Otranto« in še mnogo drugih veteranirov. Tudi nje je posledno prizadela sušna kriza. Kdo bi pa tudi okleval pri ceni 55 dolarjev za tono starega železa!

PRVO ZDRUŽENJE POMORSKIH STROJNIKOV

V Jugoslaviji je bilo nedavno ustanovljeno v Splitu. Doslej so bili pomorski strojniki kot diplomirani tehniki včlanjeni v splitskem Društvu inženirjev in tehnikov. V sklopu navedenega društva ostanejo tudi še nadalje kot podsekcija pomorskih strojnikov pri Sekciji strojnikov. Tako se pri prijavi članstva bo Združenje postalo samostojna sekcija v svojem matičnem društvu. Računajo, da bo njihovemu zgledu sledila še vrsta ostalih naših obmorskih mest.

Plovba naših ladij

- P/l »BIHAČ« je 6. oktobra plula skozi Kielski kanal na poti v Italijo.
- P/l »DUBROVNIK« je 2. oktobra odplula iz Emdena za Murmansk.
- P/l »GORICA« je 6. oktobra priplula na Reko.
- M/l »GORENJSKA« je 9. oktobra priplula iz Orana v Beyrouth.
- P/l »LJUBLJANA« je 3. oktobra odplula iz Raše v Zdanov, kamor prispe danes, 11. oktobra.
- M/l »MARTIN KRPAN« je 8. oktobra prispevala v Piran.
- P/l »NERETVA« je 7. oktobra plula skozi Kielski kanal na poti v Gdynio.
- P/l »POHORJE« je 6. oktobra odplula iz Nauru Island za Kontinent.
- P/l »ROG« je 6. oktobra odplula iz Dakarja za Durban.
- P/l »ZELENGORA« je 4. oktobra plula skozi Kielski kanal na poti v Civitavecchia.

PLIMA IN OSEKA

V petek, 11. oktobra bo najnižje morje -0,48 m ob 16.40 uri in najvišje +0,50 m ob 10. uri. V soboto, 12. oktobra, najnižje -0,48 m ob 17.15 uri in najvišje +0,45 m ob 10.25 uri. V nedeljo, 13. oktobra najnižje -0,42 m ob 17.50 uri in najvišje +0,39 m ob 11. uri. V ponedeljek, 14. oktobra najnižje -0,38 m ob 18.30 uri in najvišje +0,41 m ob 11.15 uri. V torek, 15. oktobra najnižje -0,30 m ob 20.10 uri in najvišje +0,20 m ob 12.15 uri. V sredo, 16. oktobra najnižje -0,29 m ob 22.10 uri in najvišje +0,16 m ob 4.30 uri. V četrtek, 17. oktobra, najnižje -0,32 m ob 23.05 uri in najvišje +0,25 m ob 5.20 uri. V petek, 18. oktobra, najnižje -0,33 m o 24.00 uri in najvišje +0,35 m ob 6.5 uri.

Pred praznikom ESS

V nedeljo, 20. oktobra, bo Ekonomska srednja šola v Kopru praznovala tretjo obletnico svojega obstoja. V okviru letošnjih proslav bo tudi konferenca članov mladinske organizacije. Analiza dosedanjega dela, oris smeri za prihodnje delo in razgovor o pomenu občinskih volitev ter razprava o dolžnostih, ki jih prevzemajo nase mladinci, ki bodo imeli letos prvič pravico voliti — to bodo naloge, ki jih morajo člani Ljudske mladine Ekonomske srednje šole v Kopru opraviti v zvezi s proslavo obstoja svoje šole.

V preteklem letu so dijaki ESS sodelovali v marksističnih krožkih ter v kulturno-prosvetnem in športnem življenju. Tako so priredili več predavanj s področja literature, medrazredna tekmovanja ter predavanja iz najrazličnejših področij našega javnega življenja. Na šoli deluje tudi pevski zbor, ki je ne samo sodeloval na raznih internih proslavah, pač pa je nastopal tudi pred širšo javnostjo ter priredil samostojni koncert. Letos namerava ta pevski zbor prirediti turnejo po Primorski.

Na zadnjem sestanku odbora mladinske organizacije te šole so razpravljali tudi o nekaterih organizacijskih vprašanjih in poudarili predvsem, da razredne skupnosti ter šolska skupnost dijakov nudijo zadovoljivo oporo šolskemu odboru, ki je eden izmed pomembnih organov družbenega upravljanja v šolstvu. Mladinska organizacija ESS v Kopru bo v okviru šolske proslave ob tretji obletnici obstoja te znane posvetne institucije priredila proslavo, kateri bodo sledile razne športne in družabne prireditve. M. K.

Okrajne in občinske ljudske odbore še posebej vabimo, da naročijo za svoje pisarniške službenice in vodilno osebo novo zanimivo ilustrirano revijo »Sodobna pisarna«. Revija bo znatno pripomogla k izboljšanju pisarniškega poslovanja. Odpošljite nam naročilnico, ki ste jo prejeli s prospektom. — Uprava.

Bivši konvent v Ankaranu bo podjetje Turist adaptiralo

NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR

Utrjujmo vrednost dinarja

V gospodarskih pregledih smo skušali postopoma od tedna do tedna obravnavati eno ali več aktualnih vprašanj iz našega gospodarskega življenja. Pri tem moramo ugotoviti, da smo v prvi vrsti poudarjali pozitivne zadeve, včasih kritično ocenili ta ali oni dogodek, letos pa smo predvsem ugotavljali ugoden gospodarski razvoj, česar ni moč niti prezreti, še manj pa zanikati.

Doslej se še nisimo neposredno dotaknili vprašanja o našem dinarju. Posredno je dinar seveda vedno in povsod tista osnovna nit, ki se vleče v vseh pregledih in komentarjih, saj se v gospodarstvu brez njega niti ne moremo izražati, pa najsi govorimo o razvoju gospodarstva kot ce-

lote ali pa o njegovih posameznih vejah. Za primerjavo nam skoro vedno služi vrednost, porast vrednosti ali narobe, kar lahko izrazimo samo z dinarjem, kajti izražanje v količinah nam ne da vedno jasne slike.

Danes bi radi spregovorili nekaj besed o samem dinarju. Z njim izrazimo v prvi vrsti vrednostna razmerja posameznih predmetov, uslug in vse drugo, kar naj pomeni, domače izraženo, ceno ali vrednost. Dinarja kot takega se poslužujemo, ko sprejemamo plače, ko plačujemo blago, pa tudi, ko v gospodarstvu postavljamo načrte. Osnova vsega našega gospodarstva, zlasti pa finančne in kreditne politike, je zopet dinar. V navadnem vsakdanjem življenju posameznika se sicer dinar zoži v okvir, ki mu ga določajo prejemki in potrebe, ki jim lahko zadosti.

Če bi vse, kar smo zelo splošno navedli, prenesli na življenje, zlasti gospodarsko, lahko ugotovimo, da je dinar tisti temelj, na katerem sloni ne le razvoj gospodarstva v celoti, temveč in zlasti življenje posameznika in družine. Zato bi morali zahtevati od vsakogar, da bi ga tudi pravilno cenil in vrednotil ne samo kot sredstvo, s katerim kupujemo ali prodajamo, temveč kot enega izmed temeljev našega gospodarstva. Skrbeti bi morali za njegovo trdnost in vrednost in vzgajati spoštovanje do njega pri vseh, ki lahko količkaj vplivajo, da se trdnost in vrednost dinarja vzdržita in krepita.

Če pogledamo v življenje, moramo takoj ugotoviti, da ni vedno tako. Primeri iz gospodarstva nam kažejo, kako malo mnogi razumejo, kakšno sredstvo imajo v

rokah, ko kupujejo ali prodajajo, in kako malo so jim mar splošni interesi. Vrednost dinarja se najbolj izraža v cenah in vemo, da s tem ko naraščajo cene, pada vrednost dinarja. Tega pa ne razumejo mnogi, ki kupujejo n. pr. blago od proizvajalcev, zlasti kmetijskih, in mu nato za 100 in več odstotkov zvišajo ceno. Često višajo ceno blagu posredovalci, ki ga prodajajo naprej ne da bi blago sploh videli. Toda to je le en primer, ki je morda najbolj grob in vsakdanji, ni pa edini. Saj bi lahko navajali še primere, ko rušijo vrednost dinarja; pri razkošnih in nepotrebnih gradnjah, nadalje za zunanjetrgovinska podjetja in drugi, ki trošijo dinarje tako, da to meji na zapravljanje in podobno. Le malo jih je, ki preden potrošijo dinar, dobro glede na dinar in njegovo vrednost premislijo, za kaj ga bodo potrošili.

Nič čudnega ni, če zato stalno ugotavljamo, da se kljub nad pričakovanjem ugodnemu razvoju gospodarstva cene dvigajo, da so življenjski stroški glede na prejemke že presegli realno stopnjo, ki jo zmora delovni človek, da si je danes težko tolmačiti dviganje cen živilom pri vsej dobri letini, ki jo imamo. Res je, da je treba marsikaj tolmačiti z notranjim uravnavanjem razmerij med cenami, zlasti med cenami industrijskih in kmetijskih proizvodov. Toda to ni opravičilo za vse, temveč le delno. Posebno ljudem v gospodarstvu bo treba vcepiti zavest, da imajo v dinarju važno sredstvo, s katerim lahko vplivajo, da se njegova vrednost in trdnost utrdi ali narobe. Stremeti pa moramo, da se bo utrjevalo. -dt-

Naperi za poživitev obrtne dejavnosti Več kot 80 mladih kandidatov

Obrt v koprskem okraju je sorazmerno z drugimi gospodarskimi dejavnostmi premalo razvita. Na najslabšem pa je tudi v tem oziru občina Hrpelje s svojimi 7.800 prebivalci. Letošnji občinski družbeni plan predvideva namreč, da bo skupna vrednost znašala 433 milijonov 615 tisoč dinarjev, od katerih odpade na obrt le 8% ali 36 milijonov 911 tisoč dinarjev. V tem znesku je všteta tudi udeležba privatne obrti v višini 10 milijonov 87 tisoč dinarjev planiranega družbenega proizvoda.

Najmočnejše obrtno podjetje na področju hrpeljske občine je žagarski in lesno-predelovalni obrat »Jelka«, ki ima že skoraj značaj manjšega industrijskega podjetja. »Jelka« predvideva, da bo letos ostvarila za skoraj 18 in pol milijona dinarjev družbenega proizvoda, se pravi toliko, kot drugih pet socialističnih in 82 privatnih obrtnih delavnic. Po strokah je obrtna dejavnost v hrpeljski občini zastopana takole: čevljarjskih delavnic je 13, krojaških 15, šiviljskih 13, mizarjskih 18, mlinarskih 10, mesnic je 5, zidarjskih 7, kovaških 15, kolarjskih 6, po ena sedlarska, klju-

čavničarska, tapetniška, dimnikarska, brivska delavnica, dve frizerski delavnici, dve apnenici, dve žagi, en kamnolom in ena slaščičarna. V to število so všteti tudi obrtni obrati, ki poslujejo v sklopu kmetijskih zadrug. Mehaničnega in soboslikarskega obrata pa občina sploh nima nobene.

Obrtne delavnice v glavnem nimajo primernih prostorov in zadovoljive opreme. Uvedbo manjkajočih obrti ovira pomanjkanje stanovanj, kar onemogoča tudi zaposlitev večjega števila strokovne delovne sile. Bodoči občinski zbor proizvajalcev bo zato moral reševati vrsto problemov v zvezi z razvojem obrtništva v

občini. Pri tem je treba opozoriti, naj bi podjetja, ki nimajo pogojev za ustanavljanje večjih industrijskih obratov, takih podjetij je v hrpeljski občini precej, še bolj pospeševala in razvijala obrt prav do skrajnih možnosti razvoja. Glede na sedanje stanje obrti nastaja še poseben problem v zvezi z vprašanjem obrtniškega naraščanja. Zanimanje vajencev za nekatere panoge obrti močno pojeva in je nevarnost, da bodo prenehale poslovati še nekatere že tako maloštevilne obrtne delavnice. Gre tudi upoštevati, da je nujno rešiti v zvezi z obrtništvo še vrsto perečih vprašanj, predvsem vprašanje stimulacije.

Clani mladinskih osnovnih organizacij koprškega okraja so se začeli pripravljati na volitve že v dneh pred VI. kongresom Ljudske mladine Slovenije, ki je bil septembra v Celju. Na občinskih konferencah in na množičnih sestankih članov mladinske organizacije so temeljito razpravljali o nalogah, ki jih imajo mladinske organizacije v zvezi z volitvami ter pretresali predloge za kandidate v ljudske odbore občin ter v občinske zbore proizvajalcev. Mladinci, ki so se udeležili taborjenja predvojaške vzgoje so se na predvolilnem zborovanju seznanili tudi o naših dosedanjih gospodarskih uspehih. Posledica živahne predvolilne dejavnosti je bila velika udelež-

ba mladih ljudi na nekaterih krajevnih sestankih SZDL in na zborih volivcev. Tako n. pr. se je v hrpeljski občini udeležilo zborov volivcev okrog 400 mladih ljudi, dobra pa je bila tudi udeležba na področju pivške, divjaške in postojnske občine. Taka udeležba je najboljši dokaz, da so lahko člani mladinske organizacije močna opora političnim aktivom na terenu pri njihovem organiziranju raznih zborovanj in sestankov. Ta trditev je dobila najboljšo utemeljitev z zbori volivcev v Neverkah, Košani, Mišičah in na Kalu.

So pa primeri, ko takega sodelovanja mladincev in mladink v koprskem okraju ni bilo. Vsekakor bo nujno treba prekiniti s prakso, da se zborov volivcev udeležujejo samo gospodarji kmetijskih gospodarstev, žene in mladinci pa ne.

Predvolilnih sestankov v podjetjih, na katerih so izbirali kandidate za zbore proizvajalcev, so se ponekod udeležili skoraj vsi mladinci.

Občinska vodstva in osnovne organizacije ljudske mladine, so po temeljitih razpravah predlagale več kot 80 mladincev in mladink za kandidate in s tem omogočile političnim aktivom, da zbori volivcev izberejo najboljše. Pri izbiri kandidatov pa je bilo opaziti pripravljenost volivcev, da podprejo kandidate dela volilnih in upravljanja sposobnih mladih državljanov. Zato kandidira v občinske ljudske odbore 25 mladink in mladincev starih do 25 let in 34 starih do 30 let, v zboru proizvajalcev pa kandidira več kot 20 mladih delavcev in delavk.

Kaj pa na Pivki?

Značilnost zborov volivcev na področju pivške občine je veliko zanimanje za gospodarski in kulturni razvoj.

V volilni enoti Ostrožno brdo kandidira tovariš Jože Guštin,

znani politični delavec pivške občine.

»Teško je odgovoriti na vprašanje, kateri je največji problem pivške občine«, je dejal tovariš Guštin in pristavil: »Problemov je ogromno. Največ skrbi nam delajo komunalna vprašanja. To so vodovodi, kanalizacija, ceste, poti itd. Za dosedanje izboljšanje komunalnih naprav je ObLO prispeval več kot 6 milijonov dinarjev. Kaže pa, da kljub smotrni izkoriščenosti teh sredstev in kljub požrtvovalnosti državljanov, ki so s prostovoljnimi delom podvojili ali celo potrojili vrednost opravljenih del, ostaja še vedno vrsta nalog, ki jih bo moral bodoči občinski ljudski odbor rešiti. Mnenja sem, da bi bilo nujno preiti na tak način dela v izboljševanju komunalnih naprav, ki bi s sodelovanjem vseh omogočil čim hitrejšo izgradnjo naše vasi. Na pobudo SZDL smo osnovali pri ObLO posebno komisijo, ki ima nalogo, da dosledno proučuje komunalno problematiko in na osnovi svojih ugotovitev izdeluje načrte za bodoče delo ter predvideva prioriteto tistih del, ki so najbolj nujna.«

V nadaljevanju svojih izvajanj je tovariš Guštin govoril o šolski reformi in omenil, da zavira izvajanje šolske reforme marsikje

pomanjkanje šolskih prostorov, kakor tudi pomanjkljive obstoječe učilnice. Težava je tudi v tem, da so nekateri šolski okoliši precej razsežni in da so šolarji prisiljeni prepešati več kilometrov od doma do šole. Tako bo tudi, tako meni kandidat Jože Guštin, nujno v bližnji bodočnosti začeti z gradnjo novega šolskega poslopja v Pivki.

Ob zaključku razgovora z našim dopisnikom, je tovariš Guštin opozoril, da bodo morali bodoči odborniki poskrbeti za ustanovitev delavsko-uslužbenske restavracije, ker kljub sedanjim petim gostiščem ne morejo delavci in uslužbenci dobiti toplih jedil po zmernih cenah. Dur

In v Ilirski Bistrici

Tudi v ilirskobistriški občini so se volivci posebno zanimali za komunalna vprašanja. Seveda pa v razpravah ni manjkalo predlogov za izboljšanje dela organov ljudske oblasti in uslužbenecv državne uprave. Na vseh zborih so govorili o gospodarskem napredku naše dežele kakor tudi o vlogi Jugoslavije in o njeni mednarodni politiki. V razpravah o komunalni ureditvi

mest in vasi je prišla do izraza težnja po realizaciji potreb seveda v okviru obstoječih zmogljivosti in sodelovanja vseh državljanov. Tako so nekateri volivci izrazili željo, da bi s prostovoljnimi delom popravili vodovodne napeljave, uredili napačališča in olepšali naselja, pri tem pa koristili proračunska sredstva, namenjena za izboljšanje komunalnih pogojev.

»Odborniki premalo delajo z volivci in ne poročajo o delu ljudskega odbora in o nalogah, ki jih ima ljudski odbor.« To je bila česta ugotovitev zborov volivcev ilirskobistriške občine. Ker pa ta ugotovitev drži, več ali manj za marsikaterega dosedanjega odbornika, bodo pač bodoči občinski možje morali skrbeti, da ne bodo za oceno štiriletnega dela ponovno slišali podobne graje. A. G.

PREDLOG ZAKONA O BANKAH IN HRANILNICAH SE NE USTREZA

Minuli teden je v Kopru imelo svojo sejo predsedstvo Zveze komunalnih bank Slovenije. Razpravljali so predvsem o načrtih novih predpisov o bankah ter o odnosih med komunalnimi in investicijskimi bankami.

V razpravi so ugotovili, da načrti novih predpisov o bankah sicer kažejo določen napredek v smeri legaliziranja obstoječega stanja v našem bančnem aparatu, da pa ti predlagani predpisi ne zadovoljujejo povsem našega sedanjega stanja in gospodarskega razvoja, ker slonijo še na centralistični osnovi. Zato je predsedstvo sklenilo, da sprejema tekoče uredbe, vendar pa bi v sedanjem stanju ne bilo koristno, če kar sprejeti načrt novega zakona o bankah in hranilnicah, marveč ga je treba prej dati v temeljito razpravo vsem prizadehim gospodarskim in političnim krogom.

Govorili so tudi o posledicah ustanavljanja podružnic Jugoslovanske investicijske banke na delo komunalnih bank, ker se pojavlja težnja, da bi JIB prevzela v svojo pristojnost tudi zadeve, ki sodijo v delokrog komunalnih bank.

NEKAJ O NAŠIH KANDIDATKAH

Človek ne dela zaradi pohvale

Razgovor z Emo Stipančičevo v Izoli

Izolske žene so odločno zahtevale, da mora biti v novem občinskem ljudskem odboru vsaj pet žena.

Eno izmed kandidatk, učiteljico ročnega dela *Emo Stipančič*, sem obiskal na domu. Zdej je upravnica Pionirskega doma v Izoli. Bila je nedelja popoldne, tovarišica je pravkar pomivala posodo, mlajša hčerka je za mizo nekaj risala, starejša, študentka medicine, je prebirala skripti.

»Tovarišica *Ema*, vem da imate malo časa. Vendar bi Vas prosil, da bi mi nekaj povedali o svojem delu. Zene so vas namreč kandidirale za občinski zbor.«

»Toda človek ne dela zato, da bi o njem pisali v časopisu. Delam zato, ker sem tako navajena in ker mislim, da je tako prav. S tem, da se udeležujem v družbeno-političnem življenju, pomagam tudi svojim otrokom. Imam sina, ki študira na VPS v Ljubljani in še dve hčerki. Ko sem bila jaz dekle nisem mogla študirati in sem šele po vojni lahko obiskovala razne tečaje, kjer sem se usposobila za učiteljico ročnega dela. Lahko si mislite, da je to bilo težko, saj sem že takrat imela dvoje otrok. Razen tega sva z možem morala skrbeti za vse znova, kajti med vojno so nam uničili vse, ker sva aktivno delala s partizani. Toda dovolj je tega, vsi smo imeli težave.«

»Kot upravnica Pionirskega doma bi mi lahko kaj povedali o delu te ustanove?«

»Pionirski dom mi dela precej preglavic. Vsak dan imam pred seboj 50 do 60 šoloobveznih otrok, zato bi bilo nujno, da bi

Ema Stipančičeva

imela v pomoč še eno učno moč. V domu imamo razne kročke, ki jih vodi učitelj oziroma kvalificirani delavci iz naših tovarn. Verjetno je takih ljudi še več, pa jih doslej še nismo znali najti in pritegniti k delu.«

»Kaj pa starši? So zadovoljni s Pionirskim domom?«

»Nekatere matere bi rade, da bi bili otroci v domu tudi popoldne. Vem pa, da je še veliko takih, ki ne vedo, kaj nudi Pionirski dom otrokom. O tem bi bilo treba razpravljati tudi na sindikalnih sestankih.«

»Kaj pa otroci?«

»Največje zanimanje je za tehnični krožek. Njegovi člani bi najraje v domu tudi spali, če bi jim to dovolili.«

»Kako je pa s kuharskimi tečaji, ki jih je organiziralo Društvo žena?«

»Imele smo tečaj za vkuhavanje sadja ter za pripravljanje rib. Čeprav živimo ob morju, sem opazila, da naše žene malo vedo o tem.«

»Kaj pa bodoče delo?«

»Sedaj organiziramo tečaj za kuhinjsko osebje v bolnišnici in v domu onemoglih. Tudi ostale gospodinje se bodo rade učile pripravljati razne namaze, kar pa zadeva Pionirski dom, pa sem Vam že povedala. Dobiti moramo primerno opremo in pa ljudi, ki bi pomagali.«

Tako sva se pogovarjala. Ko pa sem jo zaprosil za sliko, ni hotela o tem nič slišati. Klonila je šele, ko sem zagrozil, da jo bom posnel kar v kuhinji, kako pomiva posodo.

Vsi jo poznajo in cenijo. Vem, da je tudi članica šolskega odbora II. osemletke. Lep uspeh za žensko, ki je šele leto dni v Izoli! Če

Polletni uspehi KZ Lokev

»Upravni odbor se je sestajal redno enkrat na mesec in imel je tudi eno izredno sejo. Nenehno je spremljal problematiko zadruga in sproti reševal vse najnujnejše probleme, kolikor jih je bilo mogoče rešiti...«

Tako se začelja polletno poročilo upravnega odbora KZ Lokev, ki je bilo podano članom na nedavnem občnem zboru. Iz teh stavkov lahko razberemo mnogo, morda več, kot nam povedo podatki, ki na treh redko pisanih straneh sledijo skromnemu uvodu. Dejstvo je namreč, da tudi še tako trdna gospodarska osnova ni vselej poročstvo za uspeh gospodarske organizacije, če ni skromnega in vestnega vodstva.

Eden izmed problemov, ki je že dolgo trl kmetijsko zadrugo Lokev, je bilo pomanjkanje prostorov za odkupovanje mleka in skladišč. Šele letos je vodstvo zadruga uspelo zbrati sredstva za odkup privatne zgradbe, kjer so uredili mlekarino in skladišče. V novih gostinskih prostorih so namestili novo opremo ter uredili prostor za balinanje. Kmetijska zadruga je tudi poskrbela za nabavo apna za potrebe članov zadruga in kupila motorno kolo.

Da bi bilo pospeševanje živinoreje čim boljše, je KZ Lokev letos nabavila dva bikca. S to nabavo so uspeli skoraj 100% odpraviti jalovost goveje živine in

Dejavnost mladine pred volitvami

Te dni proučujejo člani mladinskih organizacij gradivo VI. kongresa LMS in razpravljajo o svojih nalogah v zvezi z volitvami. Tako bodo člani okrajnega in občinskih komitejev Ljudske mladine obiskali vse mladinske osnovne organizacije in se pogovorili o krasitvi volišč, o organiziranju raznih tekmovanj in o vrsti drugih akcij, namenjenih počastitvi volitev. V nekaterih občinah bodo predsedniki občinskih ljudskih odborov sprejeli tiste mladince, ki bodo letos prvič volili.

Zadragam vseh vrst priporočamo, da naročijo novo ilustrirano revijo »Sodobna pisarna«, ki bo znatno pripomogla k izboljšanju tehnike pisarniškega poslovanja. Vsi vaši uslužbenci jo bodo z zanimanjem čitali. Pišite po brezplačni prospekt, če ga še nimate. Uprava »Sodobne pisarne«, Ljubljana, Gosposka 12.

• KULTURA PROSVETA • KULTURA PROSVETA • KULTURA PROSVETA • KULTURA PROSVETA • KULTURA PROSVETA • KULTURA

Okrajna gledališča na razpotju

(Nadaljevanje s 1. strani)

ljene zgodovinske specifičnosti, zaradi družbeno upravičenega nadomestila za 30-letno narodnostno in jezikovno zatiranje vsakega najbolj pripadalo, da obdrži svoje poklicno gledališče in ga dvigne na primerno umetniško raven, če...

Teh 16 in pol milijona, ki jih je na primer za letošnje leto prispeval OLO za vzdrževanje GSP, namreč nikakor ni zadoščalo za kaj več drugega, kot zgolj za goli obstoj te umetniške ustanove. Potrebe so namreč dokaj večje, saj bi bilo treba našemu okrajnemu gledališču na leto vsaj 30 milijonov dotacije, če bi ga želeli dvigniti na potrebno umetniško raven.

Spčetka je bilo dogovorjeno z goriškimi okrajem, da naj bi bilo Gledališče Slovenskega Primorja — edino tako bi tudi opravičilo svoje ime! — skupna stvar obeh okrajev, goriškega in koprškega. Ko pa Gorica ni zmogla finančnega sodelovanja v rednem dotiranju, je to gledališče ostalo le še po imenu »Gledališče Slovenskega Primorja«, materialne obveznosti za njegovo vzdrževanje pa so pripadle samo — koprskemu okraju. Tako je dejansko to gledališče do zdaj bilo in ostalo le koprsko okrajno gledališče.

Skratka, finansiranje našega okrajnega gledališča je v takšnih okoliščinah vsekakor presegalo finančne možnosti našega okraja, hkrati pa se je po izidu republiškega zakona o poklicnih gledališčih začelo še ostreje postavljati vprašanje, če ne bi bilo primerno ob skromnejših sredstvih nuditi prebivalstvu koprškega okraja namesto gostovanj GSP ustrezno nadomestilo, morda celo pestrejšje in kvalitetnejše. Do takšnih razmišljanj je privedel tudi izračun, po katerem naj bi od 150 v sezoni uprizarjenih predstav našega gledališča odpadlo na posamezno uprizaritev po 200.000 dinarjev okrajne dotacije.

Gledališče Slovenskega Primorja se je vseskozi borilo z notranjimi težavami

Če smo rekli, da je OLO s svojimi dosedanjimi dotacijami reševal svojemu okrajnemu gledališču zgolj obstoj, ne pa mu s še večjimi sredstvi omogočal tudi umetniški vzpon na zeleno raven, tedaj smo imeli pred očmi premnoge notranje težave našega gledališča, ki doslej širši javnosti niso bile znane. Zato ne bo odveč, če jih ob tej priložnosti vsaj nekaj odkrito nakažemo.

GSP si je ob svojih dosedanjih finančnih sredstvih lahko privoščilo zelo omejeno število članov gledališkega ansambla, ki pa so se v glavnem razvili iz poprejšnjih amaterskih igralcev in drugih poklicev. Samo dve igralki imata n. pr. ustrezno gledališko kvalifikacijo, vtem ko ostali po žrtvovano doprinašajo svoj delež v okvir gledališkega delovanja bolj s svojim talentom in rutino.

Uprava gledališča se je nenehoma in močno trudila, da bi pridobila za svoje gledališče vsaj še nekaj kvalitetnih igralških moči, toda vsi napori v to smer so bili zaman. Celo nasprotno! Iz našega gledališča so odšli nekateri najboljši igralci drugam, sedaj se pa dogaja to, da pošiljajo okrajnemu Svetu za kulturo in prosveto protestne brzojavke proti nameri ukinitve koprškega gledališča prav tista gledališča, ki so nam odvzela dober kader, pošiljajo pa takšne proteste tudi takšni republiški gledališki forumi, na katerih vrata smo tri leta zaman trkali in prosili, da bi nam vsaj za silo pomagali do kvalitetnega kadra v GSP.

Da bi vsaj deloma omilili težave dosedanjega maloštevilnega, v glavnem zelo prizadetega gledališkega kadra v Kopru, je OLO za letošnjo sezono omogočil temu našemu potujočemu gledališču tudi nabavo avtobusa. Toda pokazalo se je, da bi samo ta ukrep ne pomenil več kakor le umetno podaljševanje življenja teko bol-

nemu bolniku. Kajti, če bi hoteli v določeni meri dvigniti umetniško raven koprškega gledališča, bi morali angažirati vsaj še 10 igralških moči, to pa pomeni potrebo po izgradnji 10 novih stanovanj v Kopru. Koliko pa bi razen siceršnje visoke dotacije našemu okrajnemu gledališču to stalo, je lahko oceniti.

Navsezadnje pa je na reševanje kadrovskega vprašanja v naših poklicnih gledaliških deloma vplivala tudi uvedba umetniškega dodatka na plače članov gledaliških ansamblov. To je praktično pomenilo, da so razmeroma precej številna gledališča pred pričetkom vsake sezone začela med seboj nekako tekmovati, katero od njih bo določenim dobrim igralcem nudilo višji umetniški dodatek. To pa bi spet pomenilo, da bi si »imovitejši« okraji, ki imajo poklicna gledališča, lahko skoncentrirali najboljše igralške moči iz ostalih »provincialnih« gledališč, pri tem pa skromnejše gledališke hiše, kakor je za primer koprška, še bolj osiromašili. Jasno je, da bi sredi razumljivih ekonomskih težav, v samem začetku svojega sicer tako skokovitega gospodarskega vzpona, takšne nenormalne tekme naš okraj ne mogel vzdržati.

»Primorske prireditve« kvaliteto nadomestilo za dosedanje prireditve GSP — Poživitvi amatersko gledališko dejavnost v okraju

Na zadnji seji okrajnega sveta za kulturo in prosveto so prišla do izraza mnenja, po katerih v opisanem položaju ne bi smeli smatrati delovanja našega poklicnega gledališča za tisto prevladujoče, kar naj bi odločilno dvigalo kulturni nivo prebivalstva. K temu naj bi v bodoče pripomoglo razvijanje amaterskih gledališč, ki naj bi jim okrajni forumi pomagali bolj kakor doslej, predvsem pa bi bilo treba poskrbeti po naših okrajnih centrih za večjo mero zunanjih gostovanj. Današnji čas namreč zahteva dosti, toda kvalitetnih prireditev. Tej nalogi bo v našem položaju vsekakor ustrezal zavod »Primorske prireditve«, ki bo raztegnil mrežo svojega delovanja po vsem okraju, prav na vse večje kraje, s primernimi prireditvenimi možnostmi. Naš delovni človek naj bo deležen tudi takšnih umetniških užikov, ki ga bodo duhovno plemenitili z dognanim posredovanjem čiste umetnosti — to pa bodo »Primorske prireditve« dosegale s predvideno organizacijo gostovanj vrhunskih umetniških skupin iz republiškega in ostalih jugoslovanskih središč, včasih pa tudi z gostovanji odličnih ansamblov iz inozemstva. V smeri kritično sestavljenega vsakoletnega repertoarja takšnih gostovanj pa bo zavodu pomagal poseben umetniški svet, izbran izmed priznanih okrajnih in republiških kulturnikov.

Vzporedno s takšno perspektivo pa nakazuje tudi Okrajni Svet Svobod in prosvetnih društev temu skladen načrt svojega bodočega dela za povzdigo amaterske gledališke dejavnosti v okraju. Ze na izkušnjah in polnih umetniških doživljajih ob gostovanjih, ki jih bodo organizirale »Primorske prireditve«, bodo amaterji naših Svobod in prosvetnih društev dobili novih pobud za kvalitetnejše delovanje svojih dramskih skupin. Po drugi strani pa bo h kakovostni poglobitvi in razširitvi množičnega kulturno-prosvetnega dela, zlasti delovanja naših amaterskih odrov »o okraju, brez dvoma močno pripomogel Okrajni svet Svobod s svojo predvideno organizacijo gledališkega servisa (kostumi, kulise, svetlobna telesa itd.), režiserskih in drugih tečajev, servisa za izposojanje dramske literature in podobnega.

Če se ob vseh teh razpravah o potrebi nadaljnje obstoja Gledališča Slovenskega Primorja v njegovi dosednji organizacijski obliki povrnemo na načrte »Primorskih prireditev« in če bežno

pogledamo na že dogovorjeni program za letošnje leto, tedaj že ti prvi obrisi dejavnosti tega prireditvenega zavoda kažejo sila razveseljivo perspektivo. Po nepopolnih napovedih bodo Primorske prireditve po občinskih središčih našega okraja do novega leta posredovale naslednje prireditve: Gostovanje Eksperimentalnega gledališča iz Ljubljane s Platon-Sovretovimi »Poslednjimi dnevi Sokrata«, Večer umetniškega pripovedovanja Cankarjevih del (Jože Tiran) ob spremljavi harfe s Pavlo Uršič, gostovanje skupine Dalmatincev Radia Zagreb in Zabavnega orkestra Radia Ljubljane, gostovanje SNG iz Ljubljane z Axelroodovo komedijo »Sedem let skomin«, Večer komorne glasbe s sodelovanjem solistov ljubljanske Opere in Radia, Baletni večer ljubljanske Opere itd., tako je za letošnje leto že doslej predvidenih 35 zelo kvalitetnih prireditev po raznih krajih našega okraja, ne da bi semkaj všteli tudi predvidena gostovanja Slovenskega narodnega gledališča iz Trsta, s katerim se Zavod »Primorske prireditve« dogovarja za še številnejša gostovanja po našem okraju. Razen tega pa »Primorske prireditve« letos organizirajo tudi praznik naših ribičev v Izoli in Piranu z vrsto posebnih prireditev, ki naj bi dale temu dnevu tradicionalni značaj republiškega pomena. Pri vsem tem naj bo omenjeno tudi to, da bi Zavod »Primorske prireditve« prva leta deloval deloma s pomočjo zmerne okrajne dotacije, v bodoče pa bi se vzdrževal izključno iz lastnih dohodkov, prispevkov domačega turizma, gostinstva in prometa.

po vsem povedanem upravičeno sodimo, da ne bo predvidena reorganizacija koprškega gledališkega profesionalizma oškodovala niti izrazitih ljubiteljev dramske umetnosti, prav tako pa tudi ne ostalega prebivalstva v samem Kopru ter po drugih večjih krajih našega območja; oškodovala ne bo nikogar, ker dostojno nadomestilo za dosedanje uprizaritve Gledališča Slovenskega Primorja že obstaja. S. Š.

NOVE REVIE

OBZORNIK 57, šte. 10

Iz vsebine:

France Bevk: Moj oče je bil čevljar, France Magajna: Nekdanji korenjaki, Anakreon: Cesa si želim, Ranjeni Eros: André Maurois: Ujetnik se vrača; Duhovitosti antičnih pesnikov, Neznani eland; Dorothy Parker: Pogovor na daljavo, Lancelot Hobgen: Davki in trikotniki, Guy de Maupassant: Baronica; Električne baterije izpred 2000 let, Plinij: Lov na dediščino, A. F. Fernano: Bacili sovražstva, H. Kumerloev: Ptičja smrt v Italiji, Mark Twain: Zgodba ubogega popotnika; Največje, najmanjše, najkrajše, K. K.: Stotine milijonov ljudi gladuje, S. R.: Ob 15-letnici smrti Hinka Smrekarja, Halldor Laxness: Pesem srčno ljubljani; Moč žepne knjige, J. Fašalek: Kuga v Atenah, Dino Busatti: Če bi prišla k meni; O sončni energiji, Zdravljenje jecljivosti, Wilhelm Lichtemberg: Dve ženi, Dj.: Spanje in nespečnost, S. P.: Beseda, dve o delovni higieni. Slikovne priloge: kitajske zanimivosti, glad na svetu.

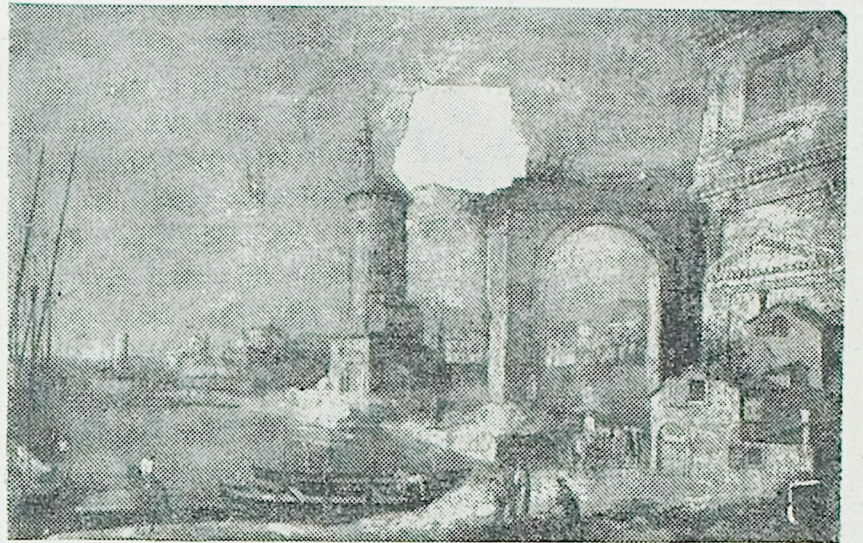
NAŠA SODOBNOST, ŠTEV. 10

Iz vsebine:

Filip Kalan: Trije predhodniki sodobne dramatike v Jugoslaviji. POEZIJA — Matej Bor: Iz ciklusa, Lili Novy: Pošast, Blaž Koneski-Ivan Minatti: Reka, Z vlakom, Skrivnost, Starka, Ples, Tišina. PROZA — Mira Mihelič: Slovo od Glorie, Anton Ingolič: Milkine »norosti« II.

POLEMIKA — Estetski nesporazumi I (Josip Vidmar), Konec antike in začetek srednjega veka (Jože Kastelic), Zakaj ni slovenska socialna demokracija organizirala delavstva na Koroškem? (Lojze Ude), REFLEKSI-

Sole vseh vrst in stopenj, vzgojne zavode in druge prosvetne ustanove vabimo med naročnike revije »Sodobna pisarna«. Revija bo bogato ilustrirana, pestre vsebine in koristna tudi vašemu zavodu. — Plačilni pogoji so zelo ugodni. Zahtevajte prospekt pri upravi: Ljubljana, Gosposka 12.

Zavod za spomeniško varstvo iz Ljubljane restavrira stare slike, ki jih hrani koprski Muzej. Del teh slik, ki so že restavrirane, je vodstvo koprškega Muzeja razstavilo v galeriji slavnostne dvorane. Restavracije, ki jih je delal Ciril Skodlar, so čudovito uspele in pred našimi očmi so zaživele podobe v nesluhen barvah, kajti platna je zob časa precej poškodoval. — Na sliki vidimo Marieschijevo »Veduto pristanišča« iz 18. stoletja, kakršna je bila pred restavracijo.

Napetost, satira, humor

Karel Čapek: Stopinje, povesti. Izdala Lipa, 1957. Prevedel J. Liška, opremil U. Vagaja

Gornjim trem oznakam Čapkovih povesti je treba dodati še eno, to je psihološko poglobljenost. Kako pritegniti bralčovo pozornost, s tem so se menda ukvarjali pisatelji že od nekdaj. Ta trud je pri Boccaciu rodil novo, iz katere so kasneje vzeli »sokoljo teorijo« o noveli. Novela mora podajati zgoščeno dejanje, v tem dogajanju pa mora priti do presenetljivega razpleta. Do kakšnih rezultatov je to privedlo v različnih vrstah romanov in recimo v filmski produkciji, je znano vsakomur, ki je kdaj slišal, da zaradi lova na publiko umetnost peša.

Čapek je v svojih romanih in povestih (izbor povesti nam je zdaj preskrbela založba Lipa) rešil to vprašanje na poseben način. Glavna nit, s katero naveže bralca na svoje delo, je skrivnostna napetost, na nekaterih mestih še kar detektivska presenetljivost. Vse povesti v »Stopinjah« se vrtijo okoli tega ali onega skrivnega dogodka, ki ga je treba razjasniti. In Čapek, mojster v gradnji zgodbe, razloži skrivnost postopoma, da vleče

bralca za seboj. Često že naslovi sami dajo slutiti, da gre za nekaj nadvse zanimivega (Zločin v koči, Morilski napad).

Potemtakem bi mislili, da so navadne detektivske dogodivščine, da so daleč od resničnega prepletanja življenja s fantazijo, daleč od družbene stvarnosti. A to je zmotno. V tem napetem in presenetljivem ogrodju se gibljejo ljudje, ki niso zgolj plod napetosti iščočje fantazije, ampak so ljudje iz malomestnega okolja iz polpreteklo dobe na Češkem. Res je, da ti ljudje nikakor niso prikazani v celoti, torej z vsemi sestavinami mišljenja in delovanja, marveč le kot nosilci te ali one lastnosti, ki jo pisatelj še namenoma pomeni, ali to ne zmanjšuje verodostojnosti in resničnosti. In res je tudi, da v tej knjigi ne najdemo velikih ljudi, trdnih značajev, skratka »junakov« v starem smislu, a mali ljudje, ljudje »z roba« življenja, kakor pravi Čapek, so ravno tako opševanja vredni v literaturi.

Čapek se pogloblja v življenje z velikim smislom za analizo in male stvari, mimo katerih gre vsak dan nešteto ljudi, ne da bi jih kdo opazil. Pri opazovanju ljudi je izredno dober psiholog. Navadno pride ob tem do kratkega zaključka, do kratke misli ali sentence, in na podlagi tega napiše povest. Napiše zato, da bi dokazal svojo misel. Pogosto se zdi, da zgodba dokazuje misel, in narobe, da misel dokazuje resničnost zgodbe. Iz vsake povesti je mogoče najti en stavek, ki je nekako središče vsega, ki je nekak pogonski mehanizem za psihološko dogajanje. Tako bi lahko rekli, da so to povesti na tezo, ki jo je treba dokazati. Take misli so »Dolge, predolge so ure osamelih« (Na gradu) ali »Vsakdo ima svojo slabost, a z ničemer ga bolj ne užiliš, kot da jo spoznaš« (Srajce) ali »Zločinčeva slaba vest je najboljši detektiv« itd.

Videti je torej, da so Čaprove povesti zrasle iz življenja, da so polnokrvna podoba tega, kar se dogaja v življenju. Za dokaz o veliki navezanosti na življenje lahko navedemo še to, da si Čapek često izposodi družbene napake za tarčo, na katero strelja. Največkrat zasmehuje pravne uredbe in sodstvo. Krona vsega pa je še humor. Naj bo dovolj le opozorilo na »Iglo«, kjer cela pekovska akcija dokazuje vestnost znanstvenega delovanja.

Po vsem tem »Stopinje« niso le spretno pisane napete zgodbe iz uradniškega življenja, ampak so več, so združitev napetosti, satire, humorja in psihološke poglobljenosti v kratko in jasno sodbo ali obsodbo. V spretno sestavljenem ogrodju se skriva ta sodba.

Na koncu je le treba opozoriti na nekatere jezikovne neuglajenosti, ki so se prevajalcu ali korektorju vrinile v sicer gladek prevod. Beremo namreč: zamesen (kruh), v mojem (odseku), z ničemer, prsa, izdate, k prsom, da zadevo ne pustim, da to (4. sklon) niti ne skriva, — kot bi res ne bilo živega govora in slovnice, kajti oba ali vsaj eden zabranjeto take oblike. J. H.

Na kratko

GOSTOVANJE

ITALIJANOV NA KOPRSKEM

Na povabilo italijanskih kulturno-prosvetnih krožkov iz Izole in Pirana je gostovala na Koprskem italijanska umetniška skupina iz Gradisce z večerom folklornih plesov in pesmi. Ta skupina se je udeležila letos mladinskega festivala v Moskvi in je sodelovala tudi na proslavi, ki jo je organiziral časopis »Unità« v Modeni. S tem so italijanski gostje vrnilli gostovanje naši folklorni skupini iz Valdoltre in pevskemu oktetu iz Pirana, ki je gostoval v Gradiski.

POSVETOVANJE

O GRADNJI ŠOL

Zavod za proučevanje šolstva LRS je organiziral posvetovanje o gradnji novih šol. Posvetovanja so se udeležili zastopniki Sveta za šolstvo LRS, pedagogov, zdravnikov, arhitektov, prosvetnih delavcev in ekonomistov iz vse Slovenije. Referati so govorili o stanju šolskih stavb in prostorov do leta 1956, v razpravi pa so se dotaknili zlasti novih potreb, ki jih nakazuje šolska reforma. Gradnja novih šol je treba vkladiti z najnujnejšimi sodobnimi učno-vzgojnimi in higijensko-zdravstvenimi potrebami reformirane šole, obenem pa seveda z dejanskimi materialnimi možnostmi. Osvoboditi bi bilo treba takšne normative, ki bodo zagotovili ceneno in čim hitrejšo gradnjo novih šol.

KAJ PRAVIJO KANDIDATI V HRPELJSKI OBČINI

Sodelovanje vseh občanov

Naš dopisnik je zaprosil sedanjega predsednika občinskega ljudskega odbora in republiškega poslanca **ANTONA OVČARIČA**, naj bi odgovoril na nekatera vprašanja s področja občinskega gospodarstva in komunalne dejavnosti.

Tovariš predsednik, kako potekajo v Vaši občini priprave na volitve in o čem volivci največ razpravljajo na predvolilnih sestankih?

Radio Koper in »Slovenski Jadrani« sta sproti obveščala javnost o tem, kako smo v naši občini organizirali priprave na volitve in o čem so volivci na sestankih razpravljali. K temu poročilom bi pravzaprav ne imel kaj dodati. Razen vprašanja preskrbe vasi z vodo, gradenj in popravil cest, napajališč in gnojničnih jam je bilo marsikje sproženo še vprašanje nadaljevanja obnove in obnove. Na pobudo Okrajnega ljudskega odbora je bil osnovan pri občini letos sklad za obnovo podeželja, vendar iz letošnjih proračunskih dohodkov ni bilo mogoče odvesti za ta fond nobenih sredstev. Da bi vsaj za silo popravili med vojno požgane in porušene domove ter gospodarske objekte, ki so iz tega ali onega razloga ostali v dobi obnovitvenih zadrug neobnovljeni, bi občina potrebovala najmanj 8 milijonov dinarjev. Ker občina tudi v bodočem letu ne bo zmogla tega zneska, naj bi prisloščili na pomoč okrajni ljudski odbor.

Koliko sredstev je imela Vaša občina na razpolago ob ustanovitvi komun in kako so bila porabljena?

Vseh sredstev je bilo na razpolago okoli 20 milijonov dinarjev. Od tega je bilo porabljenih za ureditev upravnih prostorov občine in adaptacijo petih družinskih stanovanj za občinske uslužbenke 13 milijonov, za gradnjo vodovoda v Hrpeljah pa 7 milijonov.

Kateri so najbolj pereči gospodarski problemi v občini in kaj je potrebno za njihovo ureditev?

Kmetijstvo je temeljna panoga občinskega gospodarstva. Zato je potrebno vložiti vse napore za dvig kmetijske proizvodnje. Pereče je stanje obrtništva, ki je nerazvito in zaostalo. Imamo dve industrijski podjetji in sicer obrat ljubljanske tovarne optičnih in steklopihaških izdelkov v Hrpeljah, ter podjetje za predelovanje plastičnih mas v Podgradu. Oba obrata sta v izgradnji in bosta pričela redno obratovati s 1. januarjem 1958. Sedanji razvoj obeh podjetij obeta, da se bosta koristno vključila v občinsko gospodarstvo.

Katera gospodarska panoga je pri Vas najbolj razvita?

Kmetijske zadruge, katerih imamo osem, so soliden temelj gospodarskemu razvoju občine. Poslovanje zadrug bomo usmerili v intenzivnejše pospeševanje kmetijstva. Nova sodobna opremljena sušilnica in destilacija v Gradišču, v katero je investiranih nad 22 milijonov dinarjev, je pomembna pridobitev za sadjarje in tudi zadruge, ker bodo temu obratu lahko oddajali tudi blago, ki ga trg ne bi mogel absorbirati. V brkinskem predelu je predvidena zasaditev več strnjjenih sadovnjakov. Kmetijska zadruga v Materiji naj bi prevzela Državno posestvo v Odolini, ga vrzno uredila in na njem uveljavljala vsa načela sodobnega načina kmetovanja.

Kakšne uspehe in potrebe izkazuje v komunalni dejavnosti?

Na področju komunalne dejavnosti zaradi pomanjkanja sredstev v zadnjih dveh letih ni bilo mogoče doseči vidnejših uspehov. Od ustanovitve komun je imela občina na razpolago za komunalna dela samo pičlih 800.000 di-

narjev, ki jih je v glavnem porabila za nadaljevanje gradnje ceste v Podbežah. V letu 1956 je prebivalstvo z razumevanjem sodelovalo pri reševanju vaških komunalnih vprašanj in dalo s prostovoljnim delom milijonske prispevke za popravila in urejanje vaških poti in napajališč. V letošnjem proračunu je predvidenih 3.500.000 dinarjev za komunalna dela. Ta znesek bo porabljen za najnujnejša popravila vodovodov, kapnic, pojačanje vodovodnega omrežja v Kozini, popravila cest in mostič. Občinski proračun zelo bremeni plačevanje razlike za potrošnjo vode iz Istrskega vodovoda. Istrski vodovod je zaračunal vodo v letu 1956 po 140 din za 1 m³, letos pa jo je podražil na 160 din. Občina zaračunava potrošnikom vodo za gospodinske potrebe po 20 din za 1 m³, za podjetja pa po 70 din. Razlika gre v breme občinskega proračuna. Zaradi nepredvidene povišanja cene vodi je nastala v proračunu občine letos nekrita razlika 2 milijona dinarjev.

Občina gradi za svoje uslužbence šeststanovanjski blok, čigar investicijska vrednost znaša 17.800.000 din. S tem bo le neznatno ublaženo pomanjkanje stanovanj in bi bilo potrebno zgraditi še vsaj dva taka bloka. Stanovanja v hišah splošnega ljudskega premoženja so potrebna temeljitih popravil. Za najnujnejša popravila in opremo šol bo morala občina v prihodnjem letu predvideti najmanj 5 milijonov dinarjev.

Kako je v Vaši občini urejena zdravstvena služba?

Glede zdravstvene zaščite prebivalstva je zaenkrat zadovoljivo preskrbljeno. Imamo dva zdravstvena doma, in sicer v Kozini in Podgradu. V kratkem bo pričela poslovati še nova ambulanta v Pregarjah, kjer bo ordiniral zdravnik enkrat na mesec. Občina bo nastavila še enega zdravnika, ki bo vodil zdravstveni dom v Podgradu. Veliki so stroški, ki jih mora občina plačevati za vzdrževanje bolnih in onemoglih občanov v raznih domovih in bolnišnicah. Za kritje teh izdatkov bo v proračunu letos tudi primanjkovalo nad 2 milijona dinarjev.

Kakšne bodo po vašem mnenju temeljne naloge obeh bodočih občinskih zborov?

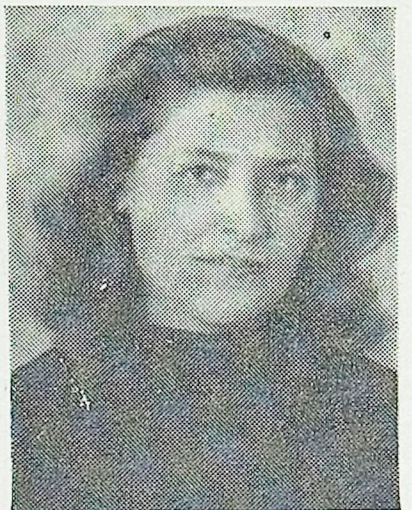
RAZGOVORI Z NAŠIMI KANDIDATI

O šolski reformi in prosvetnem življenju

NEVA GREGORČEVA, kandidatka za občinski zbor občine Hrpelje, sedaj uslužbenka v sekretariatu občinske SZDL je dala našemu sodelavcu naslednje odgovore:

Kako gledate na zakon o šolski reformi vobče in kaj je bilo v občini Hrpelje doslej ukrenjeno glede izvajanja reforme?

Uvedba osemletk v splošnem je nujnost, ki jo narekuje čas in

Neva Gregorčeva

Oba zbora bosta morala predvsem nadaljevati izvajanje komunalne dejavnosti, s katero je pričel že sedanji občinski ljudski odbor. Istočasno bosta morala vložiti vse napore za dokončanje obnovitvenih del. Pospeševanje kmetijske proizvodnje in obrti naj bi bila temeljna naloga bodočih zborov. Reorganizacija trgov-

Ciril Rapotec

ske in gostinske mreže s posebnim ozirom na turizem je problem, s čigar reševanjem ni več odlašati. Ustanovitev hišnih svetov ter sveta, oziroma komisije za blagovni promet bo moralo

Teden varstva prometa V ILIRSKI BISTRICI

Na pobudo komisije za promet pri ObLO Ilirska Bistrica bo v ilirskobistriški občini od 13. do 20. tega meseca Teden varstva prometa. Namen tega tedna prometne varnosti je, povečati prometno vzgojo prebivalstva, zlasti otrok, in to s pomočjo raznih predavanj ter razstav. Predvideno je namreč, da bodo v okviru dela društev prijateljev mladine in pionirskih odredov, organizirali prometne pionirske krožke, na katerih se bodo člani krožkov s predavanji in s prikazovanjem filmov seznanili s prometno disciplino. V Ilirski Bistrici bo tudi razstava slik prometnih nezdog in cestno-prometnih znakov. Šolski otroci se bodo udeležili nagradnega tekmovanja s setavljanjem spisov o prometni varnosti.

K. B.

bodoče občinsko predstavništvo tudi vzeti v svoj delovni program. Za uspešno reševanje vseh teh problemov si bo moral novi občinski zbor zagotoviti sredstva in v ta namen nadzorovati poslovanje gospodarskih organizacij ter pravilno delitev celotnega dohodka. Le z zagotovitvijo proračunskih dohodkov, premišljenim gospodarjenjem in sodelovanjem občanov bosta oba bodoča občinska zbora kos velikim nalogam, ki ju čakajo

J. Ž.

Anton Ovčarič

GOSPODARSKI PROBLEMI HRPELJSKE OBČINE

TRGOVINA - TURIZEM - GOSTINSTVO

CIRIL RAPOTEC, direktor žagarskega in lesno predelovalnega podjetja »Jelka« ter sekretar občinskega komiteja Zveze komunistov v občini Hrpelje, kandidira v zbor proizvajalcev. Vprašali smo ga:

Kako poslujeta v občini Hrpelje trgovina in gostinstvo? Kakšne so cene živiliških potrebščin in gostinskih uslug?

Trgovska dejavnost je pri nas razmeroma slabo razvita. Občina nima samostojnega trgovskega podjetja. V Kozini in Podgradu sta poslovalnici sezanskega trgovskega podjetja »Tabor«, v Kozini pa še odkupni poslovalnici ljubljanskega »Odpada« in mariborske odkupovalnice odpadnega materiala »Surovina«. V sklopu kmetijskih zadrug je 16 trgovskih obratov. Celotna trgovska mreža nima ustreznih lokalov. Večina letih in ponekod tudi inventar je zasebna last. Najemina za lokale in opremo bremeni režijske stroške trgovine, kar vpliva na kalkulacijo cen. Problematiko trgovine zaostruje še pomanjkanje lastnih osnovnih sredstev, skladišč, hladilnih naprav in kvalitetnega trgovskega kadra. Bodoči zbor proizvajalcev bo moral skrbeti, da se te pomanjkljivosti odpravijo. Cene trgovskih artiklov so deloma zaradi navedenih režijskih stroškov v primerjavi s cenami v merilu okraja in tudi republike previsoke za vse vrste blaga. Deloma pa v tem oziru še vedno igra vlogo pretirani lov za dobičkom. Odločno previsoke so cene mesa in mesnici Kmetijske zadruge v Kozini.

Ali ureditev gostinstva v vaši občini ustreza sodobnim zahtevam, potrebam prebivalstva in tujkega prometa?

Kar sem omenil glede trgovine, velja v glavnem tudi za gostinstvo. Če

hočemo pridobiti pogoje za uspešen razvoj turizma v naši občini, tedaj bomo morali gostinsko mrežo, ki obsega skupaj s privatnimi 24 gostinskih obratov, temeljito preurediti. Gradnje turističnega hotela z moderno restavracijo ne bo mogoče dolgo odlašati. Sedaj v središču občine in na križišču mednarodnih cest ni niti enega prenočišča za tuje. Osrednje gostinsko podjetje »Jadrani« se bori še z vrsto pomanjkljivosti. Kvalificirane delovne sile si zaradi pomanjkanja stanovanj ne more zagotoviti. Kmetijske zadruge bodo morale opustiti gostinske obrate, ki so večinoma pasivni in svoja gostišča prepustiti gostinskemu podjetju ali pa privatnemu sektorju. Občina naj bi vse gostinske obrate pavšalno obdavičila.

Kaj je bilo doslej storjeno za razvoj turizma pri vas in kaj bo potrebno ukreniti, da se ta važna panoga uveljavi v občinskem gospodarstvu?

V zvezi s turističnim prometom, ki se skozi našo občino usmerja proti morju, zlasti z dograditvijo nove avtomobilske ceste, so nastali v občini že nekateri novi pogoji za razvoj turizma. Cesta na Slavniki in otvoritev planinskega doma na Slavniku sta pomemben prispevek k turizmu. Ureditev malega cvetličnega parka pred upravnim poslopjem občine ob glavni cesti Reka—Trst, gradnja šeststanovanjskega bloka ob tej cesti z ureditvijo okolja in zgraditev gostarskega objekta v Hrpeljah tudi tik ob cesti, vse to bo polepšalo celoten vtis naselja. Propaganda za okrasitev hišnih pročelij s cvetličnimi nasadi, odstranitev podrtin in kupov kamenitih gnot ob cestah in cestnih prehodih, pojačanje vodovoda, namestitve javnih vodovodnih pip ter ureditev prostora za parkiranje avtomobilov pred restavracijo »Jadrani« v Kozini, ureditev restavracijskega vrta, zgraditev novega avtobusnega postajališča s servisno postajo, čakalnice in bifejem — vse to je v teku. Za dokončanje navedenih del pa bo moral občinski zbor zagotoviti potrebna sredstva. Kmetijska zadruga je letos obnovila klavniške prostore, ki zdaj ustrezajo sanitarnim in tudi estetičnim zahtevam. V Podbežah je bilo s pomočjo občine in vaških delovnih prostovoljcev zgrajene več kot 1 km ceste, v Beki so popravili na isti način že okrog 600 m cestišča, drugod v občini urejajo vaške vodovode, kapnice, poljske poti, gnojnice jame, napajališča za živino ter javno razsvetljavo.

Pomembna turistična privlačnost bo tudi dokončna ureditev jame »Dimnica« pri Markovščini, ki jo je treba le še opremiti z električno razsvetljavo in urediti avtomobilsko cesto do nje. Za polepšanje zunanega lica naših vasi naj bi občina dala pobudo na ta način, da bi razpisala nagradni natečaj, ali pa omogočila hišnim lastnikom ceneno nabavo apna in barve ter okrasnega cvetja vsaj za tiste vasi, skozi katere vodi glavna cesta. Razume se, da bi tudi prebivalstvo samo pri tej akciji ne smelo stati ob strani. Bodoči občinski zbor proizvajalcev bo moral obravnavati turizem kot zelo važno gospodarsko panogo.

Vsi, ki se zanimate za sodobno organizacijo in tehniko pisarniškega poslovanja, pišite po brezplačni prospekt za novo ilustrirano revijo »Sodobna pisarna« na naslov uprave: Ljubljana, Gosposka 12.

J. Ž.

V POSTOJNSKI OBČINI SO MNOGO NAREDILI

Čaka pa jih še veliko dela

Na zborih volivcev postojnske občine so razpravljali o bodočih volitvah, o izbiri kandidatov, o gospodarskih vprašanjih in o uspehih, doseženih v času uveljavljanja komunalnega sistema. Naš dopisnik je zaprosil predsednika Občinskega ljudskega odbora Postojna, Jožeta Baša, za pojasnila s področja komunalne dejavnosti.

NAD POL MILIJARDE INVESTICIJ

»V zadnjih treh letih.« tako je dejal tovariš Baša, ki kandidira v Prestranku, »se je komunalna graditev na področju postojnske občine zelo razvila. V tem času smo namreč potrošili več kot pol milijarde dinarjev za komunalno izgradnjo in za gradnjo stanovanjskih poslopij. Vrednost izvršenega dela pa je znatno večja, ker moramo upoštevati, da so prebivalci sami sodelovali s prostovoljnimi delom pri raznih gradnjah. Med najbolj požrtvovalnimi prostovoljnimi graditelji so vaščani Gorič, Šmihela in Oreška.

PRESKREBA Z VODO

Ker je pred leti bilo na področju občine le v Nanošci v Stranah edino zajetje pitne vode na področju postojnske občine, je bilo nujno misliti na izboljšanje preskrbe z vodo. To zajetje daje le 4 litre vode na sekundo, samo mesto Postojna pa potrebuje do 15 litrov vode na sekundo. Ker ni bil uresničen načrt ureditve vodovoda iz Malnov pri Planini, je bil občinski ljudski odbor prisiljen priključiti izvire v Korotanu v sedanje postojnsko vodovodno omrežje. To delo je omogočilo, da je Postojna v dovoljni meri preskrbljena s pitno vodo, saj je sedanja zmogljivost preskrbe s pitno vodo povečana za nadaljnjih 20 litrov vode na sekundo. Vsa ta dela so zahtevala 37 milijonov dinarjev investicijskih sredstev. Med najpomembnejšimi nalogami, ki čakajo na rešitev, je asanacija oziroma obnova vodovodnega omrežja v vaseh Ubeljsko, Strane, Brezje, Landol in Šmihel ter zgraditev vodovodnega zajetja v Belskem. Ko bodo ta dela izvršena, bodo s pitno vodo preskrbljeni vsi prebivalci postojnske občine razen prebivalci vasi v Rakitniku in

Matenji vasi, ki jih bo treba vključiti v postojnski vodovodni sistem.

KANALIZACIJA IN HUDOURNIKI

Drugo pereče vprašanje je vprašanje ureditve kanalizacije in hudournikov. Doslej smo za ureditev kanalizacije investirali več kot 4 milijone dinarjev. Bo pa treba na osnovi izvajanja urbanističnega načrta in z novo stanovanjsko izgradnjo v Postojni temeljito obnoviti kanalizacijsko in vodovodno omrežje. Del tozadavnih načrtov je že izgotovljen.

CESTE IN POTI

Družba je prispevala več kot 7 milijonov dinarjev za ureditev občinskih poti, vrednost obnov-

Janko Valentinčič

ljenih del pa je zaradi prostovoljnega dela vaščanov znatno večja. Trenutno dokončujejo dela na cesti pri Šmihelu in na cesti Sajevče—Rakulk. V zadnjih treh letih smo na področju postojnske občine porabili skoraj 15 milijonov dinarjev za ureditev gozdnih poti, v letošnjem letu pa je na razpolago 23 milijonov dinarjev v isti namen. S tem denarjem bo tudi urejena gozdna cesta Planina—Zagora.

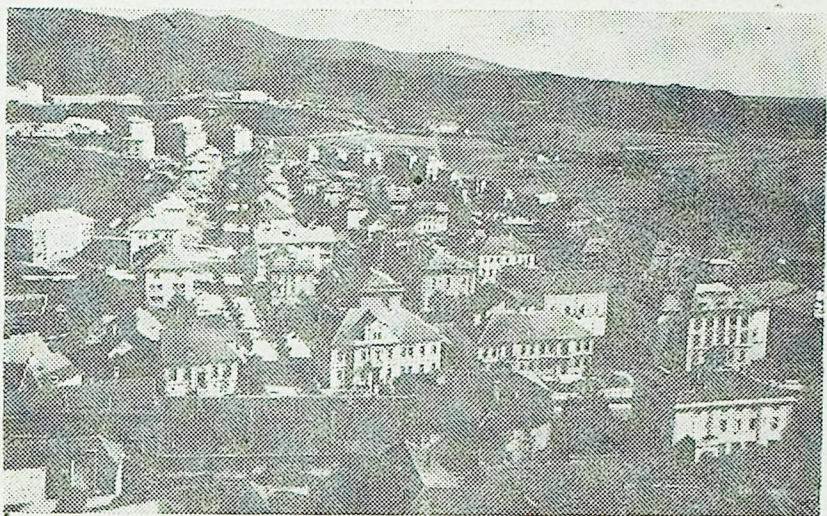
ELEKTRIFIKACIJA

Skoraj 23 milijonov dinarjev je bilo v letih 1955 in 1956 investiranih za izboljšanje elektrifikacije podeželja. Zgrajeni sta bili dve večji transformatorski postaji in obnovljeno električno omrežje za javno razsvetljavo tako v Postojni kot v vaseh. S povečanjem števila transformatorskih postaj pa bo možno električno energijo dovajati v še tako majhne vasi postojnske občine.

KULTURA — PROSVETA

Za potrebe kulturno-prosvetnih ustanov je bilo potrošenih v zadnjih letih 7 milijonov dinarjev. S temi finančnimi sredstvi so zgradili kulturni dom Studeno, prosvetne prostore v Orehku, kino dvorano v Prestranku in uredili mestno knjižnico v Postojni. Sedaj pa končujejo načrte za adaptacijo kulturnega doma v Postojni in v Planini, medtem ko so že preskrbljena sredstva za ureditev kulturnih dvoran v Razdrtem, Bukovju in Hruševju.

Približno 8 milijonov dinarjev investicijskih sredstev je omogočilo obnovo šolskih poslopij v Prestranku, Studenem in Ubeljskem. Predvidevajo, da bodo kmalu izdelani načrti za ureditev osemletke v Hruševju in ureditve šolskih prostorov v Postojni. Za vzpostavitev zdravstvene postaje v Prestranku ter za ustanovitev zdravstvenega doma v Postojni, kjer bodo prostori za splošno in zobno ambulanto, je bilo inve-

Pogled na Postojno s Soviča

stiranih doslej 13 milijonov dinarjev.

STANOVANJSKA IZGRADNJA

Posebni problem pa so stanovanja. V letih 1955 in 1956 je bilo zgrajenih 108 stanovanj splošnega in združnega sektorja, kar predstavlja 1/7 celotnega sta-

novanjskega fonda v Postojni. Letos je predvidena izgradnja nadaljnjih 111 stanovanj. Seveda pa je izgradnja teh stanovanj odvisna od večjega prizadevanja gospodarskih organizacij in njihove sodelavebe pri prispevanju potrebnih sredstev za uresničitev tega načrta stanovanjske izgradnje, je zaključil tovariš Jože Baša.

Stina

IZ RAZGOVORA S PREDSEDNIKOM OBLO DIVAČA JANKOM VALENTINČIČEM

Zrno do zrna pogača

MED KOMUNALNIMI PROBLEMI — PRVO: PITNA VODA

Pomanjkanje vode nasploh, zlasti pa zdrave in pitne vode, je na Krasu problem, ki je splošno znan. In ker je v divaški občini približno 70% prebivalstva brez zdrave vode, sta se pokazali kot možni dve rešitvi. Prva predvideva napeljavo vodovoda izpod Nanosa z dvojnimi pojačanjem sedanega rezervoarja, ki napaja »Kraški vodovod«. Pri tem bi morali speljati vodo iz Stranj, od koder se deloma napaja postojnski vodovod. Iz obeh izvirov bi vodo speljali v rezervoar »Sušet«. Druga varianta pa predvideva podaljšanje »Istrskega vodovoda« od Kozjane preko Rodika in Kacič do Divače ter odcepa proti Lokvi in Vremski dolini.

Katera varianta bo obveljala, je za sedaj težko reči, ker je treba oba predloga temeljito preučiti. Kaže pa, da bo odločitev padla že prihodnje leto, ko bo nujno izdelati investicijske programe in glavni projekt vodovodne napeljave.

Vzporedno s temi pripravljanimi deli zaključujejo tudi me-

ritve vrelca nad Misličami, od katerega bi napeljali vodovod na Misliče in v Vatovlje. V delu sta tudi načrta za novo napajališče na Barki in v Naklem.

ELEKTRIKA, CESTE, STANOVANJA

Ze vsaka vas ima električno razsvetljavo. Le javna razsvetljava bi morala biti še v Dolnjih Ležečah, Brežcu, Gradišču, Goričah, Famljah, Vremskem Britofu in v Gornjih Ležečah.

Bilo bi prav, da bi prihodnje leto asfaltirali odcep ceste od ceste I. reda do Matavuna (Škocjanske jame) in v Divači od restavracije »Risnik« do železniške postaje. Občina bo morala tudi poskrbeti za ureditev ceste od Gornjih Ležeč do bivše vojaške ceste, ker sedanja ni uporabna za motorna vozila. Tudi pot od Dolnjih Vrem do železniške postajališča Vreme je potrebna popravil. Cesta na Kozjane povzroča zaradi skrajno neuporabnega stanja veliko gospodarsko škodo razvoju te vasi in bo nujno preskrbeti znatna investicijska sredstva za popravilo cestišča, ker v tamkajšnji bližini ni dovolj po-

trebnega gradbenega materiala.

Verjetno v prihodnjem letu občinski ljudski odbor Divača ne bo gradil novih stanovanj. V načrtu ima le preureditev na pol porušene zgradbe v Senožcah, kjer naj bi bil gasilski dom, prostori za potrebe mizarkega podjetja in sedem družinskih stanovanj. Ta adaptacija pa se bo začela zaradi pomanjkanja sredstev šele v drugi polovici prihodnjega leta. Ob tej priložnosti je treba ugotoviti, da bi lahko Železniško transportno podjetje Ljubljana, ki zaposluje več kot 350 delavcev, stanujočih po več kilometrov iz Divače, nabavilo kredit za zidanje večjega stanovanjskega bloka iz republiškega sklada ter tako znatno omilili stanovanjsko stisko.

POTREBNA JE KOMUNALNA UPRAVA

Občinski upravni aparat s svojo skromno sistemizacijo ne bo mogel neposredno izvršiti vseh operativnih in tudi vodstvenih nalog na področju komunalnih zadev. Zato nastaja nujna potreba po ustanovitvi komunalne uprave, ki bi skrbel za vzdrževanje in gradnjo občinskih cest, za vzdrževanje pokopališč, vodovodov in poslopij splošno ljudskega premoženja. Kot osnovno sredstvo bi ta komunalna uprava lahko prevzela drobilec kamena, s čimer bi ji bilo omogočeno, da odpre kamnolom za pripravo gramoza in peska.

UREDITI BO TREBA ŠKOCJANSKE JAME

Glavna skrb občinskega ljudskega odbora na področju gostinstva in turizma je elektrifikacija Škocjanskih jam. Njihove lepote pritegujejo vedno več in več obiskovalcev. (Številno obiskovalcev občno raste iz leta v leto.) Investicijski program in glavni projekt sta že izgotovljena. Za elektrifikacijo bo potrebnih vsaj 25 milijonov dinarjev. Ta investicija pa bi se kmalu izplačala, saj bi obisk narasel že v prvih letih na več kot 60.000 ljudi. In le pri vstopnih bi lahko imeli 2 milijona in pol čistega dobička, v gostinstvu pa bi se promet povečal skoraj trikratno in bi lahko dosegel vsoto 200 milijonov dinarjev letno. V tej zvezi je prav, da bi bolje ocenili vrednost Škocjanskih jam, ki narekujejo zbiranje tako občinskih kot okrajnih in republiških dotacij iz negospodarskih investicij, ker le tako lahko pričakujemo, da bo vsaj do leta 1959 sloves Škocjanskih jam privabil številne domače in tuje turiste. Vzporedno z elektrifikacijo pa bi bilo potrebno zgraditi

(Nadaljevanje na 9. strani)

STANE ČEHOVIN

Utrinki s poti po Jugoslaviji

nina, kuruza. Nam, ki domujemo v hribovitem svetu, se čudno zdi v tej notranjosti.

Pred Beogradom smo ujeli zadnjo žetev. Srečali smo se s starim in novim svetom. Tu je moški kosil pšenico s koso, na sosednji njivi se je pasla čreda skoraj črnih prašičev in že se ti nudi čudovit pogled na višek moderne strojne kmetijske obdelave: kombanj. Nehote se ti vsili primerjava: tam štirje ljudje in kosa, tu stroj in en sam človek žanje, mlati in pušča za seboj vreče žita, rjavo zlato naše Vojvodine, bale slame. Učinek prvih in drugega...?!

Škoda besedi! Razveseljivo je le dejstvo, da človek vidi čedalje več strojev in vedno manj ročne, zamudne in izredno drage obdelave.

Prvi vtisi iz Beograda so bili skoraj porazni, kajti predel ob železniški postaji je precej zanemarjen in prepuščen sam sebi. Pozneje bodo menda ta predel podrli in uredili moderen park, v načrtu je pa tudi novo postajno poslopje, ki ga je Beograd več kot potreben.

Pri ogledu mesta se nam je obetal zelo naporen dan, kajti živo srebro se je dvignilo že ob 10. uri na 38 stopinj Celzija.

Popolnoma drugače je na Terazijah! Sedaj, ko so se mi vtisi o Beogradu uredili, lahko povem, da je Beograd res že velemesto, posebno po svoji razsežnosti. Naslonjen na nizko vzhodje severne Sumadije se razprostira ob Savi in Donavi skoraj v nedogled.

Kalemegdan!

Najstarejši del mesta! Ostanki srednjeveških utrd, pravi labirint hodnikov, vhodov in prehodov. Vojni muzej napravi na človeka nepozaben vtis. Tu so zbrani najvažnejši dokumenti junaške epopeje jugoslovanskih narodov. Eden največjih takih muzejev v Evropi.

Grobica narodnih herojev — tu počivajo veliki revolucionarji. V tišini kalemegdanskih zidov, na vzvišenem prostoru nad Savo, s prelepim razgledom na sever, zahod in vzhod, da bi videli napredek naše države, njeno neomajno pot v socializem, počivajo narodni heroji: Ivan Milutinović, Djura Džaković, Ivo Lola Ribar, Moša Pijade, naš dobri čika Janko. Zelenje, razkošno poletno cvetje, venci, med njimi eden s posvetilom: Dragom čiki Janku — pioniri Beograda.

Pa ne samo to. V hladu kale-

meždanskih zidov so našli svoj prostor tudi športniki. Tu so igrišča za košarko, rokomet, tenis itd.

In že spet smo v mestu. Človek se počuti majhnega, nekam tesno mi je med temi palačami. Impozantne arhitekture palače Zvezne ljudske skupščine, nekam mrko gleda na Trg Marxa in Engelsa poslopje CK ZKJ in spet moderna ogromna palača — Dom sindikatov, kjer je bil prvi kongres delavskih svetov, nov hotel — trolejbus — množica ljudi, velemestni promet in neznosna vročina, ki nas povsod spremlja.

Spomenik osvoboditeljem Beograda. To je veliko pokopališče, kjer so zbrani posmrtni ostanki vseh padlih v borbi za Beograd. V času najhujšega pritiska SZ na našo državo so gradili ta spomenik. Tu so pokopani jugoslovanski poleg sovjetskih vojakov, mnogo jih je brez osebnih podatkov, sicer pa predstavljajo grobove v kamen vklesana imena. Veliko je skupnih grobnic. Posebno me je opozorila nase plošča z napisom: 300 nepoznatih vojnika.

Da, lepo in skrbno, skromno in razkošno obenem je urejen ta spomenik.

(Nadaljevanje sledi)

Spomenik velikemu borcu za narodno cerkev na Hrvatskem je impozantno delo slavnega kiparja Meštroviča

(Nadaljevanje)

Do Beograda smo se vozili ponoči, tako da razen dežurnega, ki je skrbel za vodo, tako da je revež ves prisopil na vlak, ko se je že pomikal naprej, včasih tudi s prazno steklenico, smo večinoma spali, kajti vlak je bil že iz Ljubljane neznosno nabit, da se nihče ni upal zapustiti prostora.

Po skoraj 13 urah vožnje nas je pozdravil Beograd.

Ravnina, ravnina... nepregledna polja pšenice in kuruze na severu v Vojvodini in vzhodu v Sremu, ravnina, pšenica — rav-

ŽENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ★ ŽENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ★ ŽENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA

Naše družbene organizacije ZA RAZBREMENITEV ZAPOSLENIH ŽENA

Na posvetovanju predsednikov občinskih komisij za družbeno upravo, so med drugim načeli vprašanje o načinih in oblikah dela stanovanjskih skupnosti v skrbi za družino. V glavnem gre za skrb za otroke v odsotnosti zaposlenih staršev, za organizacijo uslužnostnih delavnic: šivalnic, pralnic in podobno in za prispevek trgovinske mreže za razbremenitev zaposlenih žena.

Posvetovanja so se udeležili tudi zastopniki Zavoda za napredek gospodinjstva, okrajnega Zavoda za socialno zavarovanje, Trgovinske zbornice, ženskih društev, Društva prijateljev mladine in drugi.

Pristojnim organom bodo predlagali, naj se zavzamejo za organizacijo nekakšnih manjših otroških vrtcev v okviru stanovanjskih skupnosti. Trgovinski zbornici pa bodo priporočili, naj uredi v središčih, kot n. pr. v Kopru, trgovine z neprekinjenim delovnim časom, kar bo velika usluga zaposlenim ženam.

Ko so načeli nekatere probleme uslužnostnih dejavnosti, so ponovno ugotavljali, da ima Koper eno najsoodobnejše urejenih pralnic, kakršne nimajo niti v nekaterih večjih mestih Slovenije. Toda storitve tega podjetja so kljub temu dostikrat dražje kot drugod. Zmogljivost pralnice je 800 kg suhega perila dnevno, kar pomeni, da bi ob nekoliko boljši povezanosti in organizaciji zmogli

zadostiti prav vsem potrebam prebivalstva na obalnem področju, oziroma v mestih Koper, Izola in Piran.

Po pregledu v tem podjetju je posebna komisija ugotovila, da niti stroji, niti vsa delovna mesta niso povsem izkoriščena. Kaže, da je to podjetje tipičen primer negospodarske misli. Umetno pa se podjetje vzdržuje s tem, da postavlja visoke cene. Podjetje dela celo razlike med naročniki: drugačne so cene za privatnika, drugačne za hotele in spet drugačne za ostale naročnike.

Dokaj jalov je izgovor na cene vode in elektrike in kemikalij ter ostale režijske stroške. Vodo plačujejo po 30 dinarjev za kubični meter, toda pri njih ne velja nobena omejitev od devetih kubičnih naprej. Za elektriko pa plačajo povprečno 26 tisoč dinarjev mesečno. Letna poraba vode je pri polni zmogljivosti komaj osem tisoč kubičnih metrov. Vsiljuje se torej vprašanje, kje so vzroki za tako visoke cene. Ali si v tem podjetju res niso na jasnem, kakšna naj bo vloga tekega komunalnega podjetja? Zakaj se še niso lotili dela, da bi zajeli izolske in piranske naročnike, za-

Novo revije

NAŠA ŽENA, štev. 9

Iz vsebine:
Olga Vrabčič: Volitve v občinske in okrajne ljudske odbore — Pionirski krožki — Ivanka Milanović: Pomagajmo mladini — G. G.: Kronika našega notranjepolitičnega življenja — J. Bon: Ob smrti Dunje — Dr. I. Bonač: Cepljenje proti poliomielitisu — S. V.: Mednarodni pregledi — Dr. Zlata Stropnik: Zivljenjska pot znanstvenice — S. filmskega platna — Med knjigami in revijami — N. G. Cerniševski: Kaj delati? — Zaupni pomenki — Zanimivosti — Kozmetika — Zdravniški odgovori — Gospodinjstvo — Moda.

Vloga pionirskih domov PRI OSKRBI IN VZGOJI ŠOLSkih OTROK

Že dalj časa naše organizacije, društva ter Sveti za varstvo družine, ki jim je skrb zdrav, normalen razvoj otrok, razmišljajo, kako bi pomagali pri oskrbi otrok v času, ko so starši zaposleni. Niso redki primeri, ko organizacije in Sveti za varstvo družine ukrepajo, ko je že pozno, ko je potrebno otroka poslati v vzgojni zavod ali bolnišnico. To so posledice dejstva, da so otroci prepušteni cesti ter njenim slabim vplivom.

Vsi, ki se ukvarjajo z omenjenimi problemi, so mnenja, da je potrebno za ogrožene otroke organizirati nadzorstvo za čas, ko so starši v službi in ko nimajo možnosti, da bi jih nadzorovali. Rešitve tega problema pa so različne.

Pionirski dom v Kopru je s skromnimi sredstvi in z velikimi težavami uspel zagotoviti kar lepemu številu otrok dnevno oskrbo in vzgojo. To nam dokazuje, da bi bili taki ali slični domovi primerni in potrebni tudi v drugih večjih krajih. V Izoli in Piranu so že začeli z organizacijo takih domov. Pionirski domovi so namenjeni vsem otrokom. To je njihov dom, kjer se zabavajo in vzgajajo. Vendar je prav, da ti domovi nudijo v prvi vrsti pomoč in oskrbo otrokom zaposlenih staršev. Pionirski dom mora takim otrokom vsaj nekaj ur dnevno nadomeščati starše.

Pionirski dom v Kopru je odprt dnevno od 7. do 18. ure, otroci dobijo v domu po zmernih cenah malico in kosilo (kosilo stane 50 dinarjev). Otroci v domu napišejo pod vodstvom vzgojitelja domačo nalogo. Razen tega učenja pa imajo tudi zabavo, razne kulturne in športne prireditve, sodelujejo v krožkih (prometni, risarski krožek ter krožek za ročna dela). V šolskem letu 1956-57 je bilo dnevno v domu od 60 do 80 otrok.

Toda Pionirski dom se bori še s celo vrsto težav. Osebe, kakor upravni odbor se sicer zanima in trudi, da bi uredili delo tako, da bi bili otroci in starši zadovoljni.

Organizacije, društva ter sveti za varstvo družine pri občinskih ljudskih odborih, ki se zanimajo za zdravstvo, socialno in moralno zaščito otrok, naj si ogledajo pionirski dom na svojem terenu ter naj iščejo primerno rešitev za svoj okraj.

Š. F.

SILVA PLOTNICKI,

kandidatka tovarne »Partizanka« v Kopru (na sliki levo)

— Ste bili že kdaj izvoljeni v organe ljudske oblasti?

— Že. Ko še nisem bila poročena in sem bila uslužbenka nekdanjega OLO Sežana, so me v domači Sočergi izvolili za svojo predstavnico. Ko sem se poročila, sem se preselila na Škofije, toda več let nisem bila v službi, ker sem imela majhne otroke. V tem času sem bila članica koprškega občinskega odbora SZDL.

— Kako dolgo ste zdaj že v službi?

— Zdaj ko so otroci že toliko zrastle, sem lahko šla zopet v službo. V »Partizanki« sem šele pet mesecev.

— Kakšno je vaše delo v tovarni?

— Delam pri krtačah ribaricah. S tovarišicami se zelo dobro razumem.

To je videti že po sliki. Ali Vas tovariši v tovarni dobro poznajo, da so Vas predlagali za svojega kandidata?

— Pravzaprav se dobro poznam le s tovarišicami iz svojega oddelka. Toda čeprav sem v tovarni le kratek čas, se na sestankih

kaj si še niso postavili načrta za odvzem in dostavo na dom? Tako bi povečali število naročnikov, obseg dela in si ustvarili pogoje za občutno pocenitev svojih uslug.

Zaradi dragih uslug v koprski pralnici, vidimo, da si morajo bolnice same prati perilo in da si hoteli kupujejo pralne stroje oziroma da jim je pranje na roko še vedno ceneje, kot če bi oddajali blago temu podjetju. Podobno ravna tudi hišni sveti itd. Kvaliteta z manjšimi stroji pa prav gotovo ne bo nikoli taka, kot jo zmorejo stroji koprške pralnice. Če pa bo ostalo tako, potem so investicije v koprsko pralnico povsem zavržen denar.

Podobnih primerov kot je podjetje Pralnica in kopalnica v Kopru je verjetno še več.

Navzoči so za rešitev navedenih problemov sprejeli več ustreznih sklepov. Predlagali bodo tudi organizacijo šivalnice, kjer naj bi prevzele delo šivilje, ki se čutijo sposobne gospodinjstvom oziroma materam pomagati z nasveti, s prikrojevanjem, obračanjem oblačil itd., in ki bi mogle to delo opravljati kar na svojem domu. S tem bi te žene dobile zaslužek, hkrati pa bi si pridobile pogoje, če še niso, da se zavarujejo pri Zavodu za socialno zavarovanje. Občinskim ljudskim odborom bodo predlagali, naj za take dejavnosti ne predpišejo nobene davčne obremenitve, saj gre za dopolnilno uslužnostno, a vendar neobrotno dejavnost, za pomoč zaposleni ženi in materi. Če bo potrebno, bodo takim šiviljam po možnosti priskrbeli tudi šivalne stroje.

V razpravi o navedenih problemih so se navzoči zavzemali za individualno reševanje problemov, kakor jih pač narekujejo krajevne potrebe, pa naj gre za pralnice, kopalnice, vrte ali otroška igrišča, kajti šablonsko delo bi nas samo oddaljevalo od ciljev, ki jih želimo vsi doseči od najhitreje.

—jo

Iz Ilirske Bistrice

»Teden otroka« so v Ilirski Bistrici začeli s predavanji učiteljstva o pomenu tega tedna, o skrbi družbe do otrok, socialni in zdravstveni zaščiti, možnosti šolanja in usposabljanja mladine za poklice itd. Učenci ilirskobistriških šol so si začeli dopisovati z gojenci zavodov za defektno, slepo in gluho mladino, pa tudi z ostalimi šolami v okraju. Na šolah so bila tudi predavanja o prometnih nesrečah in poznavanju cestno prometnih znakov in predpisov. Na križiščih so pionirji s pomočjo prometnih miličnikov urejali promet.

Ekipa zobozdravstvene službe je začela z rednim delom in to predvsem v podeželskih šolah (Jelšane in Kuteževo).

V tem tednu so začele na vseh šolah z delom mlečne kuhinje, kar je izredne važnosti za zdravje in pravilni razvoj naših otrok.

Imeli smo kulturne prireditve, obiskalo nas je lutkovno gledališče iz Ljubljane v veliko veselje naših malčkov.

Za zaključek tedna so bili po šolah roditeljski sestanki, kjer so razpravljali o vzgoji otrok in sodelovanju šole z družino.

*

Odbor žena zadrudnic je organiziral tridnevni tečaj za vlaganje sadja in zelenjave. Tečaj je obiskovalo 45 zadrudnic, ki so z zanimanjem sledile praktičnemu in teoretičnemu pouku. Žene si želijo takih tečajev še več.

S. M.

Odvetniki, zdravniki, zobozdravniki in dentisti bodo za svoje čakalnice gotovo radi naročili novo zanimivo ilustrirano revijo »Sodobna pisarna«. Pacienti in klienti jo bodo zaradi pestre vsebine z zanimanjem prebirali. Opošljite nam naročilnico!

Sprednji in zadnji del te jope je iz volnenega blaga, rokava in kapuca pa so pleteni ali iz žameta. Praktično torej za predelavo stare jope.

ZELJNATE KLOBASICE

Kakršnokoli meso zmelji na stroju, dodaj malo slanine ali šunke. Nato popari nekaj listov svežega zelja, listna rebra pa potolči s tolkačem. Zmleto meso, ki si mu primešala malo zarumenele čebule, česna, sesekljane peteršilja in popra, daj primerno količino na list zelja, ki ga zavij v klobaso in na koncu spni z zobotrebem. Klobase peci v kozici na vroči masti. Čez nekaj časa, ko so lepo opečene, jih daj na krožnik in odstrani zobotrebe. Na mast' pa daj pol žličke sesekljane čebule, žličko moke in ko to zarumeni, zalij z juho ali vodo in dodaj paradžnik. Klobasice daj nazaj v omako in jih počasi duši. Dodatna jed so cmoki ali krompir.

Razgovori z našimi kandidatkami

MARIJA ALJANČIČ

kandidatka V. volilne enote v Kopru

— Področje Vašega dela je pri okrajni Zadrudni zvezi?

— Da, odgovorjam za delo z Zvezo zadrudnic, sodelujem pa še pri reševanju drugih vprašanj v zvezi s kmetijskimi zadrugami.

— To prav gotovo ni edino področje, na katerem delate?

— Seveda ne, že zato, ker je naše delo tesno povezano s sorodnimi organizacijami, kot je Zveza ženskih društev ali Zavod za pospeševanje gospodinjstva. Tako sodelujem tudi tam.

— Ali se zavzimate za rešitev kakega posebnega problema, ki ga do zdaj še ni uspelo rešiti?

— Omenila sem že sodelovanje sorodnih organizacij: naše zavze-

njih govorimo vedno, ko je na dnevnem redu razbremenitev delovne žene. Sem seveda štejemo tudi ženo na vasi, gospodinjstvo in mater, ki bi jo z odvzemom najtežjih gospodinjstvih in vzgojnih del vsaj v času največjega sezonskega dela lahko bolj zainteresirali za izvajanje programa zadrude. Zato je naše geslo pri OZZ: razbremenitev in prosvetlitev kmečke žene.

— Žene Vaše volilne enote prav gotovo pričakujejo, da se boste zavzeli za konkretno reševanje njihovih težav. Kaj mislite o tem?

— Gotovo. Po mojem mnenju so to usluge in zopet usluge. Morala bi jih skušali najprej rešiti v okviru stanovanjskih skupnosti. Zavzemala se bom za to, da bi se večji del proračunskih sredstev kot do zdaj kanaliziral v ta namen, ker to pomeni dvig življenjskega standarda. Razen uslužnostnih podjetij pa so za delovno ženo velikega pomena tudi dobri otroški vrtni in uredni pionirski domovi. Nikakor pa ni za zaposleno ženo edina rešitev gospodinjstva pomočnica. To govorim iz izkušnje, kajti sama imam tri otroke.

— Je to Vaša prva kandidatura? S tem v zvezi bi lahko kaj več povedali tudi o sebi.

— Ni prva. Leta 1944 sem prvič kandidirala v rojstni vasi Lazec pri Cerknem. Bila sem tajnica narodnoosvobodilnega odbora za cerkljanski okraj. Pozneje sem bila izvoljena na tajniško mesto v Idriji. Leta 1947 sem »predsedla« na tamošnje okrajno Zadrudno zvezo, kjer sem bila do leta 1949, ko sva odšla z možem za sedem let v Srbijo in Makedonijo. Lani smo se vrnili v Koper.

— Hvala. Prepričana sem, da Vaši volivci ne bodo obžalovali svojega predloga. Vaše dosedanje delo je jamstvo za to.

manje je skupno — uslužnostne ustanove, šivalnica, pralnica, krpalnica, trgovinske usluge in podobno. To so znane stvari in o

Kaj predvideva urbanistični načrt za industrijski razvoj Kopra

Na razvoj industrije na posameznih področjih vplivajo predvsem naravna bogastva, ki predstavljajo surovinsko osnovo, razen njih pa tudi vrsta pomembnih elementov, kot so rezerva delovne sile, prometne zveze, možnosti prodaje izdelkov in drugi politično-gospodarski činitelji. Na področju občine Koper ni nekaterih posebnih podzemskih ali morskih bogastev, ki bi narekovala določen razvoj industrije. Surovinska baza je najmočnejša za živilsko industrijo, ker kmetijska proizvodnja in njen nadaljnji razvoj omogočata predelavo povrtnin in sadja, katerega asortiman je zelo obširen.

Rezervne delovne sile so se zlasti v zadnjih letih zaradi odseljevanja zmanjšale tako, da vse gospodarstvo koprskе občine, predvsem pa industrija, občuti njeno pomanjkanje. Medtem ko je začasna rezerva delovne sile še pred leti narekovala gradnjo tovarne motornih koles TOMOS in drugih podjetij tako v Kopru kakor tudi v njeni neposredni okolici, pa je stanje danes popolnoma obratno, saj zahteva redno obratovanje doslej zgrajenih industrijskih objektov nenehno doseljevanje delovne sile. Normalna rezerva delovne sile je agrarna prenaseljenost posameznega področja. Ta prenaseljenost pa je v Slovenski Istri znatno manjša kot v drugih krajih Slovenije, saj živi na njenem področju le 91 kmečkih prebivalcev na 100 ha obdelovalne zemlje, medtem ko je v osrednji Sloveniji to število prebivalcev za 20 večje.

Prometni činitelji v glavnem odklanjajo gradnjo industrijskih podjetij, ki imajo surovinsko osnovo v notranjosti dežele pač zato, ker so prevozniki stroški izredno visoki in je gospodarsko koristneje dati prednost razvoju tiste industrije, ki bi surovine dobivala na področju Slovenske Istre ali pa po morju.

Glede na nadaljnji razvoj Kopra v gospodarsko-upravno-politično-kulturno središče celotnega Slovenskega Primorja pa razumljivo omenjeno mišljenje ne more biti izključna osnova izvajanju perspektivnega načrta napredka tukajšnjih krajev, ker mora biti podjetniška rentabilnost ena vodilnih postavk pri dokončnem odločanju. Predvsem mora veljati pravilo, da vse objekte, ki bi prišli v poštev za gradnjo na področju Slovenske Istre prvenstveno lokaliziramo v Kopru oziroma v njeni neposredni okolici, ker bo edino tako moč razviti Koper v gospodarsko in politično ter kulturno središče Slovenskega Primorja, se pravi: ostvariti moramo pogoje, da bo obalno področje dejansko organsko vezano na Koper, ne pa le deklarativno.

Trenutno je industrija na področju koprskе občine, tako kot na splošno industrija v Slovenski Istri, znatno izpod republiškega povprečja, saj pride na enega prebivalca v Sloveniji povprečno 87.102 dinarja družbenega proizvoda, v Slovenski Istri 40.089 din (podatek iz leta 1955), v občini Koper pa 29.889 din po analizi iz letošnjega leta. Po vključitvi Tovarne motornih vozil TOMOS v redno obratovanje pa se bo realizirani družbeni proizvod v koprski občini povprečno dvignil na enega prebivalca na 133.758 din in s tem znatno prekoračil republiško povprečje. (Pri tem izračunu ni upoštevan porast števila prebivalcev, niti porast družbenega proizvoda drugih podjetij te panoge.)

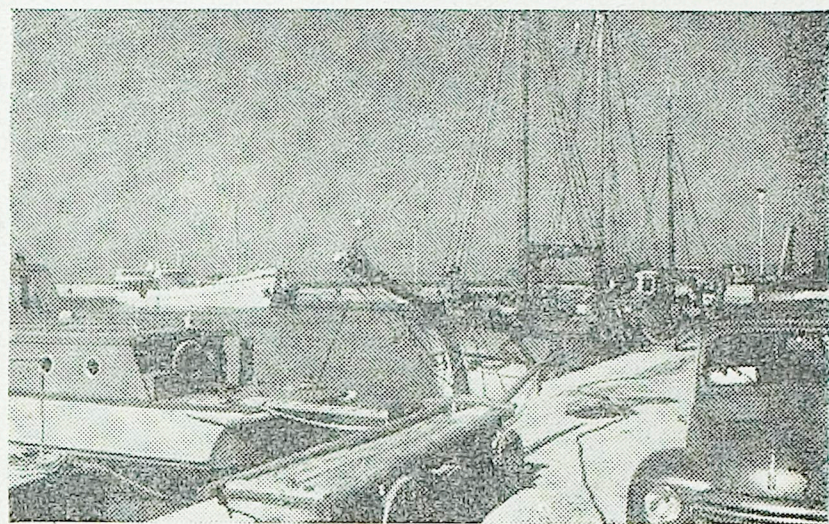
Popolnoma na novo smo po osvoboditvi zgradili podjetje »ERMA« v Šmarjah s predvideno letošnjo vrednostjo proizvodnje 266 milijonov dinarjev in predvidenim družbenim proizvodom v višini 102 milijona dinarjev; tovarno »LAMA« v Dekanih s predvideno vrednostjo proizvodnje 150 milijonov dinarjev in

družbenim proizvodom 104 milijone dinarjev; tovarno »Partizanka« v Kopru s predvideno vrednostjo letošnje proizvodnje 204 milijone dinarjev in letošnjim družbenim proizvodom 72 milijonov dinarjev. Tovarna »TOMOS« v Kopru bo letos ostvarila vrednost proizvodnje v višini milijarde 217 milijonov dinarjev in družbeni proizvod v vrednosti 232 milijonov dinarjev, tovarna »STIL« v Kopru pa predvideva, da bo letos vrednost njene proizvodnje znašala 122 milijonov dinarjev, njen družbeni proizvod pa 55 milijonov dinarjev.

Podjetje »Partizanka« v Kopru je nastalo iz dveh zastarelih zasebnih obrtnih delavnic, nabavilo si je novo opremo in s pre-

mestitvijo v bivše prostore podjetja »STIL« je tako rekoč postalo popolnoma novo industrijsko podjetje. Z razširitvijo dejavnosti podjetja »Elektro« Koper, ki se je razvilo iz nekdanjega podjetja »Selveg« ter z razširitvijo dejavnosti podjetja »De Langlade« v Kopru se je gospodarska moč Kopra znatno povečala, saj smo za vzpostavitev vseh prej omenjenih obratov do konca leta 1956 potrošili milijardo 595 milijonov dinarjev.

V sedanjem razvoju industrije se postavlja vprašanje dokončne dograditve tovarne »TOMOS« v Kopru, podjetij »ERMA« v Šmarjah in »Lama« v Dekanih. Podjetje »STIL« v Kopru bo moralo, da bi izpolnilo zahteve tržišča ter zadovoljilo zahtevam možnosti proizvodnje, dograditi sušilnico ter izpopolniti strojni park. Prav bi bilo, da bi tovarna »Partizanka« v Kopru nadaljevala s preorientacijo na proizvodnjo izdelkov

Koprsko pristanišče je vedno bolj živahno. Te dni smo imeli prilžnost videti, kako je več tovornjač-motornih jadrnic pripeljalo iz Dalmacije dokajšnje količine vina za koprsko podjetje Vino Koper, razen tega pa se v pristanišču skoraj redno mudijo podobne ladje, ki dovažajo pesek, gradbeni material in podobno.

iz plastičnih mas, ki so na tržišču zelo iskani in visoko rentabilni ter opustila sedanjo stran-

sko proizvodnjo, čim bo možno zapolniti odvišno žensko delovno silo. »Elektro-Koper« bo z graditvijo nove razdelilne transformatorske postaje v Skocjanu in s povečanjem zmogljivosti zagotovil nemoteno poslovanje vseh obstoječih in v bodočnosti zgrajenih gospodarskih enot.

V LRS uvozimo 85% bombaža iz prekomorskih dežel in ko bo zgrajeno pristanišče v Kopru bo ta uvoz šel skozi koprsko luko, kar narekuje razmisli o gradnji tovarne za predelavo bombaža to je za gradnjo predilnice ter pralnice in sortirnice volne, ki bo omogočila zaposlitev večjega števila ženske delovne sile.

B. P.

IZ RAZGOVORA S PREDSEDNIKOM OBLO DIVAČA JANKOM VALENTINČIČEM

Zrno do zrna pogača

(Nadaljevanje s 7. strani)

restavracijo v Matavunu po že pripravljenem investicijskem programu in glavnem projektu.

ZAKAJ SO ODKUPNE CENE MLEKARNE IZ SEŽANE TAKO NIZKE?

Ne moremo trditi, da je trgovska mreža popolnoma zadovoljiva, posebno v zvezi njene opremljenosti in asortimana. Nobena trgovina v občini nima gradbenega materiala v Divači pa so volivci izrazili željo, da bi se ustanovila prodajalna sadja in zelenjave, vtem ko je občinski ljudski odbor predlagal, da bi trgovina »Timav« v Divači poskrbela za preskrbo potrošnikov z gradbenim materialom, steklom, železnino, čevlji in s pestrejšo izbiro tekstila.

Posebno vprašanje pa je vprašanje odkupnih cen mlekarne v Sežani, ki ima najnižje odkupne cene mleka v Sloveniji (povprečno štirinajst do petnajst dinarjev). Take cene ne vplivajo spodbudno na vzrejo živine in na proizvodnjo mleka.

ŠOLSKA RAZDROBLJENOST ZVIŠUJE PRORAČUN

V okviru šolske reforme je bila ustanovljena osemletka v Divači. Potrebna bo gradnja novih učilnic z dozidavo novega trakta ob obstoječem šolskem soplestju, ker bi bili sedanji šolski prostori že v nekaj letih pretensni. Ker je glavni projekt že izdelan, je OLO odobril 2 milijona dinarjev za dela, ki jih morajo opraviti še letos.

Z letošnjim šolskim letom bo ukinjena enooddelčna šola v Podgradu pri Vremah zato, ker se je vanjo vpisalo letos le 16 učencev. Ti učenci naj bi se prešolali na Barko, kjer naj bi bila dvooddelčna šola. To je mišljenje šolnikov. Starši pa temu nasprotujejo in se sklicujejo na razne težave, ki bi jih imeli otroci z obiskovanjem šole na Barki, kar zavlačuje rešitev tega problema. Gre pač za to, ali je smotnejše vzdrževati šolo v Podgradu in da

»SLOVENSKI JADRAN«
v vsako hišo Slovenskega Primorja!

otroci obiskujejo pouk na Barki, ali pa da se v Podgradu ponovno vzpostavi šola za šestnajst učencev, s tem v zvezi pa bi morali namestiti v Podgradu zahtevno število učnih moči.

»Še več je težav in problemov, ki jih mora premostiti bodoči ob-

činski ljudski odbor in prepričan sem, tako je dejal sedanji predsednik Janko Valentinčič, »da jih bodo rešili bodoči ljudski odborniki, če bo večje sodelovanje državljanov z občinskim ljudskim odborom kot je bilo doslej.«

JULJA IN AVGUSTA 1958 PRVE PREDSTAVE V CINEMASCOPE

Tudi vprašanje standarda

Bomo začeli graditi nov kino leta 1958?

KDAJ BOMO GLEDALI PRVE PREDSTAVE V CINEMASCOPE

Koprski kinoobiskovalci, ki iz leta v leto vedno bolj pritiskajo na blagajno bodisi zimskega, kakor letnega kina, so prejšnji mesec po zaključku letnih predstav doživeli prijetno presenečenje v kinu »Soča«, strastni kadilci pa so zaman čakali dobrodošle pavze. Film je lepo stekel do konca brez odmora. Tako smo tudi v Kopru, po dolgoletnem godrnjanju, le dočakali neprekinjeno kinopredstavo. To pa ni tako enostavna zadeva, kot si jo nekdo zamišlja. Kinopodjetje je v letnem času preuredilo in razširilo staro, tesno in neustrezno

kino-kabino in v njo instaliralo še en kinoprojektor Iskra. To pomeni, izraženo v številkah, izdatok preko 5 milijonov dinarjev.

To pa ni edina novost, ki je presenetila obiskovalce. V dvorani je namestila uprava tudi nov okvir za projekcijo s specialnim, iz plastične mase narejenim filmskim platnom. To sedaj ugodno vpliva na projekcijo, da je slika čistejša, svetlejša in ostrejša. Razen tega so v dvorani zamenjali nadaljnjih 130 novih stolov. Poslednjih 70, kolikor jih še manjka, pa bodo namestili še ta mesec.

KAJ JE S CINEMASCOPEM?

V zadnjih letih je filmska tehnika po svetu doživela številne spremembe. Vsem je znano, da se danes filmi po svetu predvajajo po najrazličnejših sistemih na širokem platnu. Od teh so se najbolj uveljavili Cinemascope, Superscope, Vista Vision in Weide Screen. Da v tem razvoju ne bi zaostajali, smo začeli tudi v Jugoslaviji preurejevati in usposabljeni kinematografe za predvajanja po teh novih sistemih. Otvoritev prvega kina Cinemascope v Jugoslaviji je bila leta 1956 v Ljubljani, kjer so v ta namen zgradili kino Vič. Letos pa so že uvozili 50 kompletnih garnitur iz ZDA za največja mesta naše domovine.

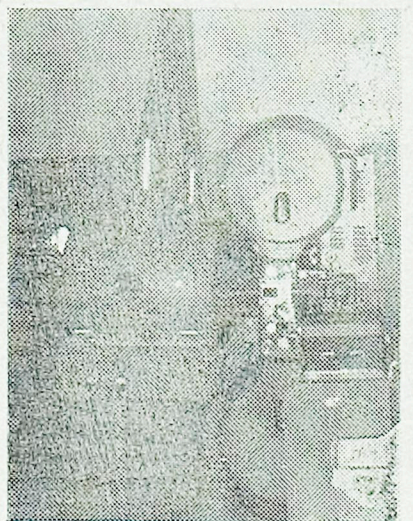
V Kopru pa Cinemascope ni mogoče instalirati, ker je dvorana preozka, saj je široka komaj 7 m, medtem ko je za dobro projekcijo Cinemascope potrebna širina od 10 m in več. Zato v Kopru ne bomo mogli gledati filmov v Cinemascope, vse dokler ne bo zgrajena nova kinodvorana.

Da bi pa vsaj delno nadoknaili to vrzel, bodo za prihodnjo sezono adaptirali letni kino, v

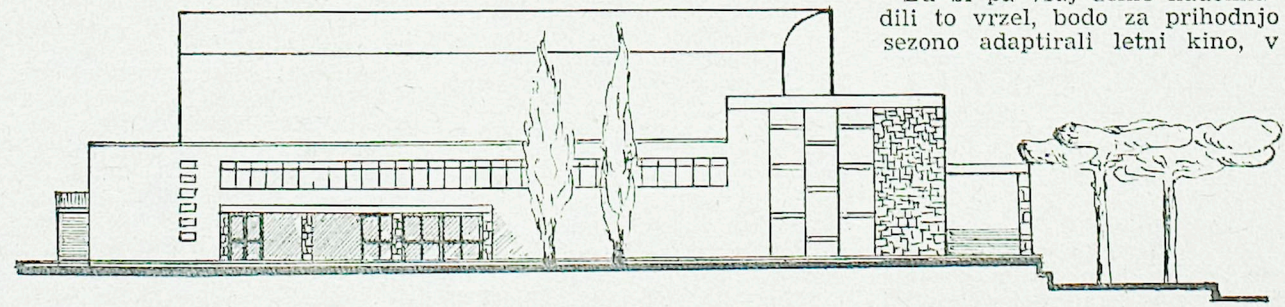
katerem bodo razširili sedanje platno na 13,5 m. V ta namen so že preuredili en kinoprojektor in nabavili potrebne dele ter sklenili tudi pogodbe za filme. Ze danes lahko obvestimo koprskе bralce, da bodo v Kopru lahko gledali v juniju in avgustu 1958 sledeče Cinemascope filme: ameriške: Trije novčiči v vodnjaku, Zlomljeno kopje, Carmen Jones, Vera Cruz, Indijski borec, Rodila se je zvezda in Desirée, francoskega Mesto je še za enega, italijanskega Kruh, ljubezen in... ter film jugoslovansko-francoske koprodukcije Gubbiagh.

V Kopru že dolga leta kroži vest, da bodo zgradili novo kinodvorano. Res so potrebne priprave za to gradnjo že v teku. Načrti so najprej predvidevali nov kino v okviru doma Partizana na Belvederu. Toda ker ne bi bilo najboljšo primerno, da sta kino in dom skupaj, so izdelali leta 1955 nov načrt za kino na Belvederu. To lokacijo je urbanistični svet zavrnil in določil novo ob Ribarnici, kjer so zdaj vojaške barake. Tako je bilo treba izdelati tretji načrt, toda urbanistični svet se je zopet premislil, zavrnil že prej odobreno lokacijo in zdaj je gotov načrt, ki postavlja kino v prostor med sedanjim letnim kinom in vogalnim parkom, nasproti Trgovskega doma.

Četrty investicijski program in idejni načrti so končno le dospeli do komisije pri Izvršnem svetu LRS. Ta komisija je program in načrte sprejela z nekaterimi pripombami. Glavna pripomba se je dotikala vprašanja kapacitete nove dvorane: 500 ali 700 sedežev. Na seji v Kopru so sklenili, da je za mesto potrebna dvorana s 700 sedeži, ker bo lahko služila tudi za razne akademije, svečana zasedanja in druge kulturnozabavne prireditve. Te načrte sedaj dopolnjujejo in zdi se, da bodo končani do prihodnje pomladi. V kolikor bodo sredstva zagotovljena (zgraditev kinodvorane bo namreč stala 150 milijonov dinarjev), bodo začeli takoj s pripravnimi deli, z gradbenimi pa v maju 1958. Kino naj bi bil predvidoma dograjen v jeseni leta 1959.

V prenovljeni in preurejeni projekcijski kabini koprškega kina SOČA so namestili dva nova projektorja, izdelek tovarne ISKRA v Kranju. Zato odslej v koprskem kinu ne bo več spotakljivih »čik-pavz«

Najboljši uspeh v zadnjem desetletju

Letošnja turistična sezona na področju piranske občine je tako po številu obiskov kakor tudi po številu nočnih najboljše med turističnimi sezonami v zadnjih dvanajstih letih. Povečanje turistične dejavnosti pa narekuje uveljavljanje raznih ukrepov, da bi Piran, Portorož in njuna okolica v prihodnjih letih privabila še več domačinov in tujih gostov. Nujno bo povečati število ležišč vsaj za tisoč, tako da bi jih prihodnje leto imeli na tem področju več kot 5000. Letos moramo priznati, da se je čistoča naselij znatno izboljšala; urejeni so parki, pročelja hiš pa so bila preplekskana. V zadnjem letu so povečali število počitniških domov kar za 48. Vsi ti počitniški domovi so nudili več kot 2.000 gostom cen in prijeten oddih ob slovenski obali. V tej zvezi pa je treba poudariti nujnost ureditve nekaterih gostinsko turističnih objektov. Povečanje zmogljivosti hotela Jezero v Fjesi, otvoritev hotela Orion v Portorožu, v katerem danes stanujejo nekatere privatne stranke, ureditev gostinskega obrata Vesna v Portorožu

in izročitev nekaterih vil gostinstvu, bi turistično dejavnost piranske občine znatno povečale. Seveda pa bo prihodnje leto treba uveljaviti predlog o oddajanju privatnih sob posameznim turistom. Letošnja navdve uspeša turistična sezona opozarja vse

odgovorne činitele, da po temeljiti analizi možnosti izboljšanja turizma v obalnih krajih že prihodnje leto povečajo zmogljivost turističnih obratov tako, da ne bo nepotrebnih zastojev in preorientacije turističnega prometa v druge obmorske predele. C. M.

USPEŠNO DELO INVALIDOV V ILIRSKI BISTRICI

Posnemajte jih!

Dne 22. septembra letos so v Cerknem odkrili lep spomenik 47 padlim borcem. Prireditev je bila dobro obiskana in je zelo lepo uspela.

Občinski odbor ZVVI Ilirska Bistrica je organiziral izlet na to prireditev. 79 vojaških vojnih invalidov iz Il. Bistrice in bližnje okolice se je tega izleta in prireditve udeležilo.

Zanimanje za to prireditev je bilo med invalidi v Ilirski Bistrici še posebno močno zaradi tega, ker jih je precej bilo tisto zimo leta 1943/44 prisotnih pri tem dogodku, ko je okupatorju uspelo,

da je s pomočjo domačih izdajalcev izvršil še ta zločin. Lahko si predstavljamo, kako je bilo preostalim živim tovarišem pri srečanju, ko so po 14 letih stali pred spomenikom svojih padlih soborcev in tovarišev.

Po odkritju spomenika in po zaključnih svečanostih, so invalidi iz Il. Bistrice še obiskali znamenito partizansko bolnico »Frano«. Zopet so bili med njimi nekateri tovariši, ki so med vojno tu iskali in našli zdravje in okrevanje.

Treba je pohvaliti občinski odbor ZVVI Il. Bistrica, ki je ta izlet organiziral, saj je vendarle potrebno precej iznajdljivosti in precej skrbi, da so nekaj takega tako lepo izvedli. Potrebno pa je dati tudi priznanje podjetjem »LESONIT«, »Poslovni zvezi in »TRANSPORTU«, ki so pokazali vse razumevanje in so invalidsko organizacijo tudi gnotno podprla, saj bi brez velikodušnega razumevanja teh podjetij tak izlet skoraj ne bil mogoč.

Nasadi se širijo

Vsa pobočja izolske kotline so že več let zapuščena. Da bi obnovili ter koristno izkoristili te zapuščene površine plodne zemlje, je Svet za kmetijstvo in gozdarstvo pri ObLO Izola sklenil, da posadijo severna pobočja z mandeljni in maraškami. Doselej so s temi kulturami posadili že več kot 20 ha zemlje, sedaj pa je prav taka površina zemlje pripravljena za novo saditev v zimskih in zgodnjepomladanskih mesecih.

Dalje od mandeljevih nasadov v smeri Kopa bo na zavetnejših legah in na položnejšem terenu tovarna Arrigoni z lastnimi sredstvi uredila približno 100 ha zemljišča v nasade smokey za industrijsko predelavo. Tu bo to podjetje lahko zaposlilo svoje delovno silo takrat, ko v tovarni ne bo izrednega dela, vse odpadke industrijske predelave rib in paradižnika pa bodo lahko koristno uporabili za napravo komposta.

V izdelavi so tudi načrti za vrtnarijo ob opuščnem vodovodu

POSTOJNA

Turistično društvo v Postojni je s sodelovanjem uprave tamkajšnje doma JLA priredilo v soboto zvečer koncert Slovenske filharmonije iz Ljubljane. Na sporedu so bila Beethovnova, Rossinijeva, Puccinijeva in druga dela. Nastopili so prvaki ljubljanske Opere Vilma Bukovec, Miro Brajnik in Ladko Korošec. Ština

v Ricorvu. Zmogljivost obstoječih betonskih cistern je tolikšna, da bo možno zalivati skoraj 30 ha zemljišč. Načrte za ureditev vodovoda in vodnega omrežja izdeluje Vodna skupnost Koper, kajti ti načrti omogočajo sestavo predlogov za ustanovitev bodoče vrtnarije. cč

POSVETOVANJE PIRANSKIH KANDIDATOV

V torek so se v Piranu zbrali vsi kandidati, izbrani za volitve v bodoči občinski zbor in zbor proizvajalcev. Skupno z dosedanjimi občinskimi ljudskimi odborniki in predstavniki političnih organizacij so razpravljali o dosedanem poteku predvolilne agitacije in priprav na volitve sploh. Poročali so, o kakšnih problemih je bilo govora na zborih volivcev v njihovih volilnih enotah, oziroma si medsebojno posredovali izkušnje. Tehtne pripombe in napotke sta dala predvsem predsednik ObLO Piranov, Ferligoj Davorin, ki je vodil posvetovanje, in sekretar Okrajnega komiteja ZKS tov. Albert Jakopič-Kajtimir.

Splošna ugotovitev dosedanjih zborovanj z volivci v piranski občini je, da se ljudje že zavedajo koristi, ki jih je občini prinesel komunalni sistem v dveh letih svojega obstoja. Od sposobnosti kandidatov je odvisno sedaj, kako bodo znali svoje in družbene interese prikazati in pripraviti volivce k sodelovanju. Jule

Za »Teden otroka« v Izoli

Kot je že v navadi je Društvo prijateljev mladine v Izoli organiziralo v »Tednu otroka« pester spored zabavnih prireditev in predavanj.

Za začetek »Tedna« so bile nogometne tekme med ekipama obeh šol. Sportne prireditve so imele svoj višek v sredo popoldne na Trgu Garibaldi. Polževa tekma s kolesi je med gledalci vzbudila mnogo smeha, prav tako tekmovalci v vrečah. Kotalkarji in tekmovalci v hitrostnem teku so dosegli lepe brzine. Težko je bilo ugotoviti, kdo je bil prvi, drugi in tretji. Še nikoli ni bilo take konkurence in nagrajenih je bilo nad 50 tekmovalcev.

Ob zaključku »Tedna otroka« pa so ribiške barke prepeljale več kot 900 otrok na igrišče Turista v Ankaranu. Kapitani bark so sicer trdili, da je morje preveč razburkano in da si ne upajo tvegati potovanja s tolikim številom otrok. »Ne gremo domov. Hočemo na morje,« so vpili otroci in zmagali. Ribiči so zasidrali svoje barke na pomolu pred Turistom in tudi njih se je prijelo otroško razpoloženje, da so odšli na izlet. Otroci, učitelji, predsednica DPM Nada ter nekatere matere, ki so spremljale svoje otroke, so se porazgubili po tratih Turista in po obali. Kot nalašč so oblaki izginili, sonce je prijetno grelo. Petju, skakanju in vriskanju ni hotelo biti konca.

Po 13. uri so se ribiči vrnili pred barke. Strmeli so in se tolkli po glavi. Nihče ni pomislil na oseko. Barke so bile na suhem! Kaj sedaj? Vodstvo izleta se je znašlo pred težkim problemom. Kako dobiti hrano za toliko otrok. Hotel Turist je bil zaprt. V gostilni pa so rekli, da ne kuhajo in da ne morejo pomagati. Toda živimo v moderni dobi. Prva se je znašla predsednica Nada, ki je telefonirala možu: »Dragi Nace, barke so ostale na suhem, mi s hrano pa tudi. Kosi silo si boš že sam preskrbel, toda ne pozabi pa, da sedaj odgovarjam za 900 otrok. Dragi možek, preskrbi hrano še zanje. Objubljam ti, da te ne bom več tako hitro nadlegovala.« In prvi, hrano je pripeljal iz Izole revsi »brzec«.

Kapitanom bark in profesorjem zemljepisa je bilo nerodno, ker so pozabili, da tudi za Jadransko morje velja plima in oseka, otroci pa so bili zelo zadovoljni, ker je oseka pripomogla, da so ostali ves dan v naravi.

V Izoli so starši hodili na obalo in gledali, kdaj se bodo otroci vrnili. Tudi tu niso manjkali paničarji. Nekateri žene so pravile: »Ostali so v blatu na sredi morja.« Druge pa: »Ne kvasite neumnosti. Kakšno blato pa je sredi morja!« Vse se je dobro končalo,

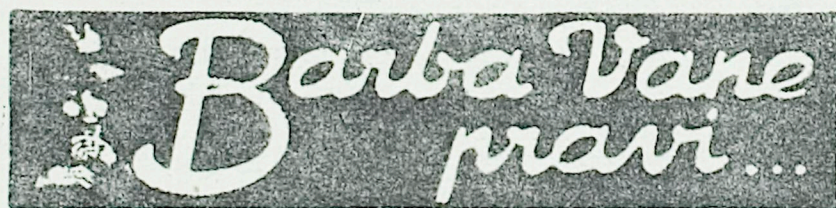
čeprev je bila že tema, ko so se otroci vrnili domov.

Naslednjega dne je predsednik ObLO Izole priredil otrokom svečan sprejem. Povabljeni so bili najbolj pridni pionirji. Tovariš predsednik jim je govoril o delu občinskega ljudskega odbora, o graditvi socializma ter o nujnosti, da se mladi ljudje čimveč naučijo. Govorili so tudi o izletu v Ankaran: »Tovariš predsednik, še si želimo takih izletov po morju. Saj zdaj ne bo več nevarnosti, da bi ostali na suhem, ko vemo za plimo in oseko.«

Tako in podobno je potekel razgovor.

Se marsikaj je bilo opravljene v tem tednu: članice Društva prijateljev mladine so obiskale ter obdarile številne družine, starši so imeli zdravstvena in vzgojna predavanja, otroci so imeli posebne filmske predstave, vaje v streljanju z zračnimi puškami itd.

Se enkrat je Društvo prijateljev mladine pokazalo, da se zaveda svojih nalog cč

Zdi se mi popolnoma naravno, da začnemo tokrat z umetnim satelitom. Dobili smo novo Luno, kar bo prineslo tudi v naše vsakdanje življenje določene spremembe. Saj bomo morali v primeru, da komu takole mimogrede omenimo, da ga trka luna, vselej natančno povedati katera — umetna ali naravna. Razen tega nam daje umetni satelit upanje na pocenitev prevoznih tarif, ko pa že teden dni kroži okrog Zemlje, ne da bi ga kaj poganjalo.

Zadnje je za nas Koprčane posebno važno. To bom takoj dokazal s konkretnim primerom, kot se temu pravi. Vidite, pred tremi ali štirimi dnevi je prišla moja Juca domov tako nasajena, kot že dolgo ne. Bila je v Trgovskem domu, kjer je kupovala volno. Plačala je za štrno kar tri kovače več kot v Ljubljani. In da ne bo pomote, moram povedati, da za enako volno, uvoženo in z etiketo »Lana Amburgo«. Trideset dinarjev dražje! Vzel sem svinčnik v roko in izračunal, da stane prevoz iz Ljubljane v tem primeru 300 dinarjev za kilogram. Mejuš bo letos drago zelje, če ga bomo spet vozili iz Ljubljane!

Ker smo že pri prometu, pomenuje se še o osebnih prevoznih. V petek sem čakal v Postojni

Dr. FRANCE RAPOTEC - sedemdesetletnik

Mladiško čil na duhu in telesu je te dni praznoval sedemdesetletnico svojega plodnega življenja dr. France Rapotec, upokojeni šef pravne službe zagrebške poštne direkcije. Rodil se je 7. oktobra 1897 v Nabrežini. Po končani osnovni šoli se je šolal na gimnaziji v Pazinu, nato pa na pravnih fakultetah na Dunaju in v Pragi ter se po končani študiju posvetil poštno-upravni službi. Mladi jurist je služboval najprej v Pazinu, pozneje pa v Trstu, kjer je ostal do konca prve svetovne vojne. Kot zaveden Slovenec se je med okupacijo umaknil v Ljubljano, od koder pa je bil že po enem letu premeščen k poštenu ministru v Beograd. Zaradi svojih pravnih in organizacijskih sposobnosti je bil od leta 1937 do 1941 poštni direktor na Cetinju, v Beogradu in Sarajevu. Druga svetovna vojna ga je zalotila v Bosni. Ustaši in

Nemci so ga odstavili, vendar je dobil zaposlitev v Zagrebu, kjer je dočkal osvoboditev v družbi mnogih Slovencev, — pregnancev. V novi Jugoslaviji ga je ljudska oblast vrnila na odgovorno mesto v poštni službi. Leta 1950 je bil upokojen.

V teh kratkih vrsticah je zajeta poklicna kariera dr. France Rapotca. Ob njegovem sedemdesetletnem jubileju pa ne kaže prezreti kulturnega dela, ki ga je ta izredni mož opravil v potrdilo svoje narodne zavesti. Se kot študent je v Kozini ustanovil tamburaški in pevski zbor, bil soustanovitelj ljudske knjižnice, v pevskem in brahmem društvu »Vene« organiziral kulturne prireditve s koncerti, predavanji in igrami. Ko se je mudil na študiju v tujini, se je povsod udeleževal v slovenskih pevskih in koncertnih krožkih kot pevec, godbenik in dirigent, prav ta-

ven. Kar stopite po mestnih ulicah: iz vsake hiše boste slišali radio, ki igra za vso ulico. Kot da bi lastniki sprejemnikov tekmovali, kdo ima močnejši aparat. In bolj ko je živahna glasba, bolj navijajo. Kako lepo mora biti na umetnem satelitu, ki ima samo oddajno postajo!

Nekam dolgo smo se danes zadržali v Koprju. Poglejmo še malce naokrog. V Piranu sem obiskal tistega gospoda, ki je nedavno spoznal, da socializem ni zanj in si izbral svobodo. Pet dni jo je užival v Trstu v polni meri in naužil se je do sitega. Tedaj je nenadoma ugotovil, da se da tudi pri nas živeti, da je pravzaprav še kar dobro živeti dokler je bil v Piranu, čeprav je imel dobro plačo in mu ni nič manjkalo. Zato se je vrnil in povedal mi je, da so se mu kapitalistični izkoriščevalci na smrt zamerili.

Iz Sežane pa tokrat pismeno. Piše mi neki moj mladi prijatelj, ki hodi še v osnovno šolo:

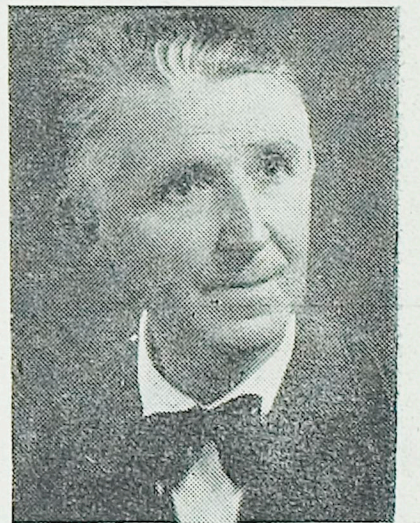
»Dragi stric! Mene najbrž še ne poznaš, ker sem še majhen in hodim komaj v drugi razred. Rad bi šel včasih tudi v kino, pa ne smem, ker sem že prevelik. Moj bratec, ki še ne hodi v šolo, gre lahko v kino, ker je še otrok. Včeraj sva šla v kino skupaj. Njega so pustili noter, mene so pa zapodili domov. Vprašal sem mamico, zakaj je to tako, pa ni vedela. Morda veš Ti?«

Ker nisem vedel, kaj naj odgovorim svojemu malemu prijatelju, sem pismo objavil v celoti, z namenom da ga proučijo pristojni forumi v Sežani.

Lep pozdrav
vaš Vane

ko pozneje na svojih službenih mestih. Dr. Rapotec je tudi skladatelj. Med drugim je znana njegova »Kozinska koračnica«, ki jo je svojaes zložil za kozinski tamburaški zbor. Po nekem naključju je prišla med okupacijo partitura Rapotčeve koračnice v roke italijanskim vojaškim godbenikom, ki so jo, ne da bi poznali patriotično besedilo skladbe, javno igrali in pri neki taki priložnosti izvalili Kozinčane na ulico, ker so prebivalci mislili, da je vkorakala v Kozino naša vojska.

Dr. Rapotec je tudi poliglota, ki obvlada osem jezikov. Svoj pokoj preživlja deloma v Zagrebu, kjer ima

družino, deloma pa v svojem dragem kraju Kozini. Ob pomanjkanju učnega kadra na kozinski nižji gimnaziji poučuje na tej šoli kot honorarni predavatelj nemščine, zraven tega pa še klavir. Istočasno snuje ustanovitev salonskega orkestra v okviru DPD »Svoboda«.

Šmarje

Za mladino v Šmarju je bila nedelja, 6. oktobra, lep praznik. V okviru praznovanja krajevnega praznika so mladinci pripravili Gollievo igro »Princeska in pastirček«. Lep obisk predstave in nabitó polna dvorana je bilo najlepše priznanje za trud, ki so ga mladi igralci vlagali večer za večerom pri vajah za uprizoritev tega zahtevnega dela. Levji delež pri organizaciji in izvedbi igre ima tov. Erdvin, dijak I. letnika Učiteljsišča, ki je igro tudi režiral ob pomoči tov. Bevkove. Pri realizaciji scene so pomagali tudi učitelji osemletke, kostume pa jim je dalo na razpolago Gledališče Slovenskega Primorja. Po uspehi predstavi je vsem sodelujočim v znak priznanja pripravila Kmetijska zadruga skupno z osnovno organizacijo ZKS zakusko, požrtvovalnemu režiserju pa še knjižno darilo.

TELESNA VZGOJA · ŠPORT · ŠAH

PRVI JADRANSKI TEK

USPEH KLJUB NEUGODNEMU TERMINU

V nedeljo sta Okrajna zveza TVD Partizan in Okrajna športna zveza v Kopru organizirali Jadranski tek, ki bo odslej vsako leto v počastitev priključitve Slovenske Istre k FLRJ. Letošnji termin so nespreno določili, saj je bilo v nedeljo več atletskih prireditev. Tako naj omenimo med drugim dvoboj Balkan-Skandinavija, prvenstvo Slovenije v atletskih mnogobojih in štafetah in okrajno atletsko prvenstvo v Novi Gorici. Kljub temu pa se je prijavilo 11 štafet in 10 posameznikov, tako da smo lahko s številom udeležencev zadovoljni. Manjkali pa so seveda številni kvalitetni tekači.

Najprej so se pomerile štafete na 6,290 kilometrov dolgi progi Izola—Koper. Tekmovala so štafete atletskih društev in štafete TVD Partizan. Kakor je bilo pričakovati, so osvojili prvo mesto tekači ljubljanskega Odreda, ki so pustili drugoplasirano ljubljansko Svobodo za 42 sekund za seboj. Med štafetami TVD Partizan so zmagali tekmovalci Kočevja, medtem ko je edini zastopnik Slovenskega Primorja Koper ostal na zadnjem mestu. Škoda, da se niso prijavila za tekmovalce še nekateri druga društva iz Koprškega okraja, ki imajo nekaj prav dobrih tekačev (zlasti Ilirska Bistrica).

Med posamezniki atletskih društev je osvojil prvo mesto Tratnik (Odred) pred klubskim tovarišem Aljančičem in Svetino. Med posamezniki društev Partizan pa je preprčiljivo zmagal Pavčič (Postojna) pred Veselom

Odbojka

ILIRSKA BISTRICA SPET OKRAJNI PRVAK

Odbojkarsko moštvo Partizana Ilirska Bistrica je že drugo leto po vrsti osvojilo prvenstvo koprškega okraja v odbojki. V nedeljo je na domačem igrišču preprčiljivo premagalo vse svoje nasprotnike in si tako priborilo pravico do nadaljnjih tekmovalcev za vstop v višji razred. Ilirska Bistrica je premagala postojnski Partizan s 3:0, moštvo Telekomunikacije iz Sežane s 3:0, koprski Partizan pa s 3:1. Rezultati drugih srečanj: Partizan Koper—Postojna 3:0, Partizan Postojna—Telekomunikacije Sežana 3:1 in Koper—Telekomunikacije 3:0. Končna lestvica prvenstva je naslednja:

Partizan Il. Bistrica	3 3 0 9:1 6
Partizan Koper	3 2 1 7:3 4
Partizan Postojna	3 1 2 3:7 2
Telekomunik. Sežana	3 0 3 1:9 0

Zmaga Ilirske Bistrice je povsem zaslužena. Edini resni odpor so ji nudili Koprčani, vendar samo v prvih treh setih, nato pa je gostom pošla borbenost in so delali domačini, kar se jim je zljubilo. Zmagovalec turnirja je pokazal najbolj dinamično in pestro igro ter tudi najboljše prstno tehniko. Koper in Postojna sta v primerjavi z lanskim letom nazadovala, medtem ko je treba udeležbo tovarniškega moštva iz Sežane pozdraviti. Sežančani so namreč šele pred kratkim začeli resno igrati odbojko in so kljub temu pokazali na turnirju zadovoljivo znanje. Vsekakor mrzel tuš za številna partizanska društva v koprškem okraju, kjer že dolgo vrsto let goje odbojko, pa niso bila v stanju poslati v Ilirsko Bistrico 6 igralcev!

Košarka

ZMAGA POSTOJNE

Postojnčani so si v soboto pridobili na domačem igrišču dve dragoceni točki. Premagali so kranjski Triglav s 69:65. Kljub slabemu plasmu na lestvici, imajo še zmeraj možnost, da se rešijo izpada iz lige. Zlasti, ker so svoje moštvo ojačali z odličnim Škerjancem iz Ljubljane.

(Kočevje) in Debevcem (Postojna). Kakor smo obveščeni, nameravajo letošnji Jadranski tek prihodnja leta še izpopolnil. Tako bodo določili ugodnejši termin (verjetno v septembru), tek naj bi bil zvečer, naslednji dan pa večji atletski miting. Uvesti nameravajo tudi krajšo tekmovalno progo za mladince. Vsekakor bo ta prireditev ugodno vplivala tudi na razvoj atletike na obalnem področju, kjer se nikakor nismo mogli premakniti z mrtve točke.

PORAZ FAVORITOV

V četrtem kolu primorskega prvenstva moramo zabeležiti nenavaden dogodek — izgubili so vsi favoriti. Tako je Adria premagala Branik s 5:1, Anhovo Sidro v Piranu z 2:1 in Primorje Tabor v Sežani z 2:1. Tekma Postojna—Koper je bila zaradi bolezni igralcev odložena.

Lestvica:

Koper	3 3 0 0	18:4 6
Tabor	4 3 0 1	13:7 6
Primorje	3 2 0 1	6:5 4
Branik	4 2 0 2	9:13 4
Adria	3 1 0 2	10:9 2
Postojna	3 1 0 2	3:5 2
Anhovo	3 1 0 2	5:9 2
Sidro	3 0 0 3	5:15 0

Nogomet

Izola premagala Grafičarja

V šestem kolu ljubljansko primorske nogometne lige je pripravila največje presenečenje Izola, ki je v Ljubljani premagala enega od favoritov za prvo mesto Grafičarja s 4:2. Zmaga Izole je povsem zaslužena, saj so bili vso tekmo v premoči in vodili celo s 4:1. Tiste, ki smo opazovali igro Izolanov (ne rezultate!) od prvega kola dalje, uspeh v Ljubljani ni presenetil. Izo-

lane je namreč doslej spremljala izredna smola in bi morali biti glede na igro s sedmimi točkami vsaj na četrtem mestu. Sicer pa upajmo, da bo tekmovalna komisija razveljavila »sodniško« zmago Krima v Izoli in da bo tekma ponovno odigrana. Res nerazumljivo, da se Krim nahaja po šestem kolu s šestimi zmagami na vrhu tabele, ko to s svojo igro ne zasluži. Toda če ga že spremlja sreča, ni nikjer rečeno, da mu morajo pomagati še sodniki!

Primorski derby v Idriji se je končal z zmago gostov. Idrijski Rudar je bil sicer v prvem polčasu v premoči, toda kaj, ko pa neučinkoviti igralci niso znali izrabiti toliko 100% priložnosti! V drugem polčasu so bili v premoči gostje, ki so zabili še dva gola, tako da je končni rezultat 3:1 v korist Goričanov. Drugi rezultati: Krim—Triglav 2:1 (Triglav je bil vso tekmo v premoči), Tržič—Jesenice 3:3, tekmo Ilirija—Slovan pa so odložili.

Po šestem kolu je lestvica naslednja:

Krim	6 6 0 0	16:6 12
Nova Gorica	6 4 0 2	15:10 8
Triglav	6 4 0 2	15:10 8
Grafičar	6 3 1 2	13:10 7
Tržič	6 2 2 2	10:13 6
Jesenice	6 2 1 3	12:12 5
Slovan	5 2 0 3	11:13 4
Izola	6 2 0 4	10:13 4
Rudar	6 2 0 4	11:16 4
Ilirija	5 0 0 5	6:16 0

POSLOVNO POROČILO MESTNE HRANILNICE IZOLA ZA SEPTEMBER 1957

	Stanje 31. 7. 1957	30. 9. 1957	Razlika
Hranilne vloge	din 17,861.999.—	19,094.390.—	+ 1,232.391.—
Tekoči računi	din 1,667.425.—	1,530.438.—	— 136.987.—
Deleži članov			
»Čebelice«	din 204.000.—	160.500.—	— 43.500.—
Bančni krediti	din 32,573.000.—	29,153.511.—	— 3,419.489.—
Kredit za obratna sredstva	din —	2,000.000.—	+ 2,000.000.—
Rezervni skladi	din 1,972.983.—	1,972.983.—	—
Amortizacijski sklad	din 54.194.—	54.194.—	—
Gotovinska rezerva pri Narodni banki (ZH)	din —	4,466.548.—	+ 4,466.548.—
Zadružni hranil. in KB	din 226.402.—	201.176.—	— 25.226.—
Potrošniška posojila	din 49,748.216.—	50,129.856.—	+ 381.640.—
Posojila proti zastavi	din —	465.000.—	+ 465.000.—

Hranilne vloge so v stalnem porastu, vendar je porast manjši, kot bi bilo pričakovati zaradi sezonskih vplivov. Glavni del žetve je že odpravljen, medtem ko je trgatav še v polnem teku, vnovčenje pridelkov je torej izvršeno samo deloma. Večji dotok vlog je verjeten, ko bo grozdje odprodano.

»IRIS«

Industrija za predelavo rib — IZOLA

razpisuje naslednja delovna mesta:

2 šoferja kategorije D

2 obračunska uslužbenca

1 daktilografko z znanjem stenografije

Plače po tarifnem pravilniku podjetja. — Nastop službe takoj!

OBVESTILO ŠAHISTOM

Šahovsko društvo v Kopru obvešča vse igralce in ljubitelje šaha, da bo priredilo v letošnji zimski sezoni naslednje turnirje:

1. Prvenstveni turnir
2. Turnir četrtokategorikov
3. Turnir brezkatégorikov
4. Mladinski turnir
5. Ženski turnir

Vsi turnirji se bodo začeli proti koncu tega meseca. Vpisovanje bo v torek in sredo, 15. in 16. t. m., od 19. ure naprej v kavarni Loggi, kjer bodo zainteresirani lahko dobili podrobnejša pojasnila. Prijave za mladinski turnir pa sprejema ravnatelj osnovne šole tovariš Danilo Maver.

MALI OGLASI

Tvrška BELTRAM, uvoz-izvoz, TRST, ulica Valdirivo 3, telefon 36-991 ima na zalogi vsakovrstna nova in rabljena vozila:

AVTOMOBILE, VESPE, LAMBRETE, MOTORJE, MOTOCIKLE, ŽENSKA IN MOŠKA DVOKOLESA

od 5.000 lir naprej.

Za lastno ekspedicijo odpremlja darilne pakete za Jugoslavijo.

DVOKOLESA od 7.000.— dalje, ciklomotorji od 44.000.— dalje ter Vespe nove in rabljene Vam nudi tvrška Marcon, Trst, ulica Pietà 3. Pošljamo darilne pakete za Jugoslavijo.

Za nakup novih in rabljenih LAMBRET se obrnite na tvrško Aldo Merolli v Gorici, ul. Garibaldi št. 5, telefon 2723. Tvrška uredi vse potrebno za izvoz. Pišite nam in dali vam bomo vsa potrebna navodila!

PREKLIC

Preključujem žaljive besede, ki sem jih izrekel o tovarišici Milki Simčič iz Divače in se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe.

Martin Vengust
Divača

OBVESTILO

Odbor rezervnih oficirjev Izola obvešča vse svoje člane, da bo letna skupščina v nedeljo, 13. oktobra 1957, ob 9. uri v dvorani Svobode v Izoli.

KMETIJSKA ZADRUGA KOPER IN OKOLICA sprejme v službo samostojno administrativno moč. Nastop službe takoj. Vsa pojasnila dobite na upravi zadruga, cesta Pina Tomažiča št. 6 — Koper

PLESKARSKA DEKORATERSKA ZADRUGA V KOPRU proda iz svojih osnovnih sredstev motorni tricikel znamke »Guzzi« 500 cm, nosilnosti 600 kg v brezhibnem stanju. — Interesenti naj se javijo osebno ali pismeno do 20. oktobra 1957

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega moža, očeta, starega očeta in strica

JOŽEFA ŠTOLFE-MILANA iz Sežane

se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali, darovalcem vencev in cvetja, športnemu društvu »Tabor«, podjetjema »Malalan« in »Jadransko« iz Sežane. Iskrena zahvala dr. Cergolu in medicinski setri Mariji za njuno požrtvovalnost, pevskega zboru ter ostalim, ki so ga spremili na zadnji poti.

Sežana, Trst, Milano, 28. 9. 1957.
Zalujoča žena Srečka, sinovi dr. Jožko, Virček, Zorko, Rajko ter ostalo sorodstvo

Radio KOPER

NEDELJA, 13. oktobra 1957:

8.00 Kmetijska oddaja: »V koprski kleti ob trgatvi — Skupnosti KZ na Goriškem« — 8.30 Domači zvoki — 10.30 Sosedni kraji in ljudje — 14.00 Pogovor s poslušalci — 14.05 Glasba po željah — 15.00 Vesti — 15.10 Nedeljski popoldanski koncert.

PONEDELJEK, 14. oktobra 1957:

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 7.40 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.45 Jutranji koledar — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijska nasveti — 13.45 Ponedeljkove popevke — 14.00 Od melodije do melodije — 14.30 Sportna oddaja — 14.40 To smo izbrali za vas — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.25 Slovenski narodni odmevi.

TOREK, 15. oktobra 1957

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 7.40 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.45 Jutranji koledar — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijska univerza: »Naši vrtovi jeseni« — 13.50 Torkov operni oder — 14.30 Okno v svet: »Atomska doba« — 14.40 Izbor motivov iz filma »Plavajoče gledališče« — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.25 Slavanske narodne pesmi.

SREDA, 16. oktobra 1957:

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 7.40 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.45 Jutranji koledar — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijska nasveti — 13.45 Od melodije do melodije — 14.20 Sola in življenje: »Našli so nov dom — Na trgatvi — Pisali so nam« — 14.40 Poje Ljubljanski komorni zbor p. v. Milka Skoberneta (Slov. nar. v prir. E. Adamiča) — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.25 Borut Lesjak in njegova češka godba.

ČETRTEK, 17. oktobra 1957

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 7.40 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.45 Jutranji koledar — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijska univerza: »Šiliranje krompirja za krmo« — 13.50 G. Bizet: Suita iz opere »Carmen« — 14.00 Glasba po željah — 14.30 Pogovor z volivci: Govori preds. OLO Nova Gorica inž. Karmelo Budihna — 14.40 Glasba po željah (II. del) — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.25 Zadovoljni Kranjci z Dano Filipičevo in Francem Korenom.

PETEK, 18. oktobra 1957:

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 7.40 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.45 Jutranji koledar — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijska nasveti — 13.45 15 minut veselih ritmov — 14.00 Pisan spored solist. in orkestr. glasbe — 14.30 Gospodarska oddaja: »Investicijska politika naših občin« — 14.40 Dve skladbi J. Straussa: Rože za juga in Dunajski bonboni — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.25 Domači pevci in ansambli pred mikrofonom (ženski, moški in mešani zbor Tov. poh. Nova Gorica).

SOBOTA, 19. oktobra 1957:

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 7.40 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.45 Jutranji koledar — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijska univerza: »Spargelj, cenjena povrtnina« — 13.50 Popevke in ritmi od tu in tam — 14.30 Kulturna oddaja: »Program dela je čvrsto začrtan — po občnem zboru Sveta SVOBOD« — 14.40 Za vsakogar nekaj — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.25 15 minut okroglih in veselih.

Kino

KOPER: 11., 12. in 13. oktobra ameriški barvni film RDEČE PODVEZE; 14. in 15. oktobra sovjetski barvni film VESELE ZGODBE VOJAKA BROVKINA; 16. in 17. oktobra jugoslovanski film POSLEDNJI TIR.

IZOLA: 11. oktobra jugoslovanski film GREH; 12. in 13. oktobra ameriški barvni film URE OBUPA; 13. oktobra jugoslovanski film GREH (matineja); 14. in 15. oktobra jugoslovanski film POSLEDNJI TIR; 16. in 17. oktobra sovjetski barvni film VESELE ZGODBE VOJAKA BROVKINA.

PIRAN: 11. in 12. oktobra ameriški barvni film HOUDINI; 13. in 14. oktobra ameriški film PO KRIVEM OBSOJEN; 15. oktobra ruski barvni film MEKSIKANEC; 16. in 17. oktobra jugoslovanski film NAŠE POTI SE RAZHAJAJO.

SEČOVLJE: 12. oktobra jugoslovanski film POSLEDNJI TIR; 13. oktobra sovjetski film LENIN; 17. oktobra italijanski barvni film GIUSEPPE VERDI.

SMARJE: 12. oktobra sovjetski film LENIN; 13. oktobra jugoslovanski film POSLEDNJI TIR; 16. oktobra italijanski barvni film GIUSEPPE VERDI.

SKOFIJE: 12. oktobra italijanski barvni film GIUSEPPE VERDI; 13. oktobra ameriški barvni film DOLINA NASILJA; 16. oktobra nemški barvni film KAMNITO SRCE.

DEKANI: 12. oktobra ameriški barvni film DOLINA NASILJA; 13. oktobra italijanski barvni film GIUSEPPE VERDI.

POSTOJNA: 11., 12. in 13. oktobra slovenski film DOLINA MIRU; 15. in 16. oktobra bolgarski film POD IGOM.

PIVKA: 12. in 13. oktobra ameriški film FRANCIS V VELEMESTU; 16. in 17. oktobra angleški film OSEBNA ZADEVA.

SEŽANA: 12. in 13. oktobra ameriški film V KANJONIH KOLORADA; 15. in 16. oktobra francoski film INTRIGANTKE; 17. in 18. oktobra ameriški film LAHKO JE LJUBITI.

Zemlja dobila novo luno

Prejšnji petek je moskovska radijska postaja sporočila svetu, da so v Sovjetski zvezi z uspehom izstrelili prvi umetni satelit. Nova Luna torej kroži okrog Zemlje že teden dni in ves ta čas prinašajo vsi

svetovni časopisi na najvidnejših mestih poročila in komentarje o tem dogodku, ki je tolikšnega pomena za znanost. Radijske postaje pa posredujejo svojim poslušalcem skrivnostne znake, ki jih oddajata oba radijska oddajnika v satelitu.

Dogodek je nedvomno velik uspeh sovjetskih znanstvenikov.

Čudežni štedilnik. Tako so krstili pripravo, ki jo vidimo na naši sliki. Štedilnik je izdelalo neko angleško podjetje. Namesto elektrike ali drv kuhajo na njem infrardeči žarki, s katerimi lahko skuhamo kosilo za trideset ljudi v borih šestih minutah.

Važnejša stvarnost kot hitrost. Pravijo, da je bilo to geslo letošnje razstave avtomobilske industrije v Los Angelesu. Na razstavi so pokazali celo vrsto novih naprav, ki naj bi varovale potnike v avtomobilih. Na sliki: mnogo varneje je otroka dobro privezati, da ob hitrem zaviranju ne udari z glavico ob steklo.

Bo zahteval svoje pravice? Nedavno je italijanski grof Olivero predložil Akademiji znanosti študijo, ki dokazuje, da je on edini legalni naslednik monakovske kneževine. Visoka znanstvena ustanova je njegovo študijo potrdila, vendar ni še nič znanega, če bo grof zahteval knežji prestol.

Plače državnih poglavarjev

Marsikoga bo zanimalo, kolikšne prejemke imajo kralji, predsedniki republik in državni poglavarji vobče. Iz naslednjih nekaj primerov bomo videli, da so med njimi precejšnje razlike in da so kralji nasploh precej dražji kot predsedniki. Najboljšo »plačo« imata nedvomno arabski kralj Ibn Saud, ki prejema letno okrog 300 milijonov dolarjev. Plaču-

kov. V plemeniti tekmi so pustili za najmanj pol leta za seboj svoje ameriške kolege in te zmage jim nihče izmed resnih ljudi ne oporeka. Priznanje je popolno in vsekakor tudi zaslužno.

Po mnenju znanstvenikov vsega sveta ni izstrelitev prvega umetnega satelita pomembna le glede proučevanja neznanih plasti ionosfere, zbiranja podatkov o kozmičnih žarkih in sploh o razmerah na višini, kjer kroži, ampak pomeni tudi velik korak na poti osvajanja vesolja. Človeku se je posrečilo premagati dve izmed največjih ovir — Zemljino privlačnost in njen zračni ovoj. Po pravici torej sodijo, da pomeni to uvod v priprave za pošiljanje raket na Mesec, Mars in druge planete.

Sovjetski satelit kroži okrog Zemlje na višini 900 km in naredi vsak dan približno 600.000 km dolgo pot. To pomeni da bi približno v poldrugem dnevu preletel razdaljo do Lune in se vrnil na Zemljo. Kolikšna hitrost je to, si lahko zamislimo: razdaljo med Rimom in Parizom preleti v borih treh minutah!

Po poročilih moskovskega radia je umetni satelit krogla s premerom 53 cm tehta pa 83,6 kg. Koliko časa bo krožil okrog Zemlje, nihče ne ve, menijo pa, da največ mesec dni. Nato bo zaradi trenja izgubil hitrost in prišel v gostejše plasti, kjer bo zgorel, podobno kot se to dogaja z meteoriti.

SPET LETEČI KROŽNIKI

Te dni je Londončane vznemirila novica o pojavi tajinstvenih letečih predmetov v obliki krožnikov in cigar. Po izjavah štirih meščanov so ti leteči predmeti nekega zgodnjega jutra z veliko hitrostjo preleteli mesto. Angleške letalske oblasti so vse štiri očividce temeljito zaslišale, vendar niso do sedaj izdali še nikakega uradnega pojasnila o vsej zadevi.

jejo mu jih družbe za izkoriščanje nafte. Precej za njim je angleška kraljica s svojimi 2.800.000 dolarji, holandska kraljica pa prejema le 395.000 dolarjev. Predsednik ZDA prejema letno 62.728 dolarjev, kar se zdi Američanom premalo, saj računajo, da mora vsako leto založiti še iz svojega okrog 25.000 dolarjev za kritje vseh stroškov, ki jih ima kot predsednik. Sovjetski premier Bulganin prejema letno 30.000 dolarjev, predsednik Zahodne Nemčije 12.000 dolarjev, francoski predsednik Coty pa 11.428 dolarjev.

POŠTA NE VE ZA KRALJA

Neki nepalski list je pred kratkim poslal po pošti pismo, naslovljeno na kralja. Čez nekaj dni se je pismo vrnilo v redakcijo z opazko: »Naslovnik ni znan. Pismo se vrača pošiljatelju.« Kralja so morali poiskati na domu in mu izročiti pismo.

Osel jih je rešil. Skupino filmskih delavcev, ki se je povzpela na Jungfrau, je tamkaj presenetilo slabo vreme. Spuščali so se v gosti megli v dolino. Nenadoma pa se je osliček, ki so ga imeli s seboj, uprl in ni hotel več naprej. Hočeš nočeš so morali počakati, da se je zvedrilo. Tedaj so opazili, da so na samem robu globokega prepada, kamor bi bili strmoglavili, če ne bi žival nagonsko začutila nevarnosti.

Zaradi hude krize v italijanskem vinogradništvu proti mnogim viničarjem lakota. Zato so priredili nedavno v vasi San Donaci protestne demonstracije. Čeprav ni bilo nikakršnih izgredov, je policija krvavo obračunala z demonstranti. Odprla je nanje ogenj iz brzostrelk in tri ubila. Na sliki: policijska patrulja, ki jo spremljajo srepi pogledi prebivalstva, kroži po vaških ulicah.

NAJSTAREJŠI DRŽAVNIK UMRL

V Maroku je pred dnevi umrl v svojem 112. letu veliki vezir Hadži Mohamed El Mokri. Bil je veliki vezir pri zadnjih petih maroških sultanah. Že v času Napoleona III. pa član maroške delegacije na francoskem dvoru. Tako je bil ne le najstarejši državnik na svetu, ampak obenem tudi človek, ki je najdaljšo dobo svojega življenja preživel pri opravljanju državnih poslov.

NASELJE SLIKARJEV

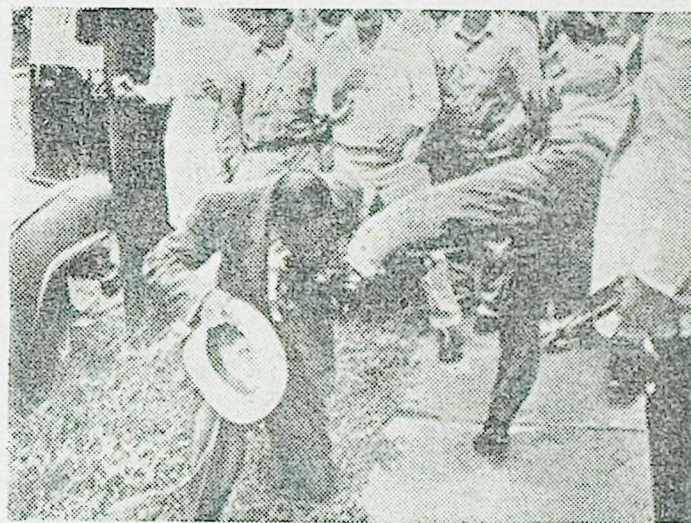
V bližini Pančeva je prostorna vas Kovačica. Ta se nič posebno ne razlikuje od drugih banatskih vasi in prav gotovo bi ne vzbudila zanimanja, če ne bi v njej delovalo kar štirideset slikarjev. Vsi so samouki, vendar so mnogi med njimi dosegli lepe uspehe, saj so nad 120 njihovih slik odkupile razne umetnostne galerije po vsej naši državi. Zanimivo je tudi to, da je Kovačica edina vas v Jugoslaviji, ki ima svojo galerijo slik.

NEZGODE NA MANEVRIH

Na velikih manevrih sil Atlantskega pakta na Severnem morju je prišlo do hujših letalskih nezgod, ki so zahtevale več mrtvih. Po uradnih poročilih je strmoglavilo v morje 6 ameriških in dve angleški letali. Pri tem je izgubilo življenje 13 pilotov.

PAPIR, KI SE NE TRGA

Strokovnjaki nekega italijanskega podjetja v Milanu so izdelali nove vrste papir. Kot surovino so uporabili umetna vlakna. Dobili so papir, ki se sploh ne trga, razen tega pa tudi ne gori in ne prepušča tekočin.

Slika iz Little Rocka. Belci obračunavajo s črncem. Spet so na dnevnem redu pretepi, miniranje in rušenje zgradb ter vsakršna nasilja nad črnskim prebivalstvom. Predsednik ZDA Eisenhower je moral poslati v omenjeno mesto vojaške sile, da bi zagotovili spoštovanje zakona, ki odpravlja rasno segregacijo v šolah. Vojaki z nasajenimi bajoneti spremljajo črne otroke k pouku in domov.

S čelom sem zadel ob nekaj trdega, da mi je zrasla buška, in začutil sem, kako mi po licu curlja kri; vendar sem se po trebuhu plazil dalje. Potem sem se obrnil in pritrčil platno.

Bil sem pod platnom v vagonu skupaj s topovi. Prijetno so dišali po olju in maži. Ležal sem in poslušal, kako dež pada po platnu in kako vagoni škripljejo po tiru. Bilo je nekaj svetlobe in tako ležec sem lahko gledal topove. Bili so prevlečeni s platnenimi pokrivali. Prišlo mi je na misel, da jih je brzkone bila poslala naprej tretja armada.

Buška na čelu mi je otekla, kri pa sem, mirno ležeč, pustil, da se strdi, potem pa sem strjeno kri odskrnil s čela, razen z rane. Nič hudnega ni bilo. Nisem imel žepnega roba, toda, tipajoč s prsti, sem z deževnico, ki je kapljala s platna, odstranil strjeno kri in se otrl z rokavom. Nisem hotel, da bi bil videti sumljiv. Vedel sem, da bom moral zapustiti vlak, preden dospemo v Mestre, ker bodo morali poskrbeti za topove. Niso imeli topov zato, da bi jih izgubili ali celo pozabili nanje. Bil sem grozno lačen.

XXXII.

Ko sem ležal na tleh tovornega vagona poleg topov in pod platno prevleko, sem bil moker, prezebel in hudo lačen. Naposled sem se obrnil in oblečal na trebuhu z rokami pod glavo. Koleno je bilo trdo, toda sicer je bilo kar v redu. Valentini je bil napravil lepo delo. Z njegovim kolonom sem se peš udeležil pol umika in precej plaval po Tilmentu. To je bilo vsekakor njegovo koleno. Drugo koleno pa je bilo moje. Zdravniki ti napravijo razne reči, potem pa je to njihovo telo in ne več tvoje. Glava je bila moja, prav tako drobovje. Znotraj sem bil krepko lačen. Čutil sem, kako se mi v trebuhu vse giblje. Glava je bila sicer moja, vendar je nisem mogel uporabljati, nisem mogel misliti z njo; samo spominjal sem se lahko, a še to ne preveč.

Lahko sem se spominjal Catherine, toda vedel sem, da bom znozel, če bom mislil nanjo, preden bom siguran, da jo bom videl.

ERNEST HEMINGWAY.

Slovo od orožja

73

POSLOVENIL RADO BORDON

Bila je neka enota mitraljezcev, ki je šla ob reki. Napotil sem se dalje po tej cesti.

Ta dan sem prišel čez Beneško ravnico. To je ravna, nizka pokrajina in v dežju je še bolj ravna. Proti morju so slana močvirja, cest pa je prav malo. Vse ceste peljejo vzdolž ustja reke k morju, in če hočeš priti skozi to pokrajino, moraš hoditi po stezah ob kanalih. Šel sem čez polja od severa proti jugu ter prešel dve železniški progi in mnogo cest, dokler nisem naposled na koncu neke steze prišel na železniško progo, ki je potekala ob močvirju.

To je bila glavna proga iz Benetk v Trst, z visokim, močnim nasipom, trdno podlago in dvojnimi tirami. Nekoliko dalje na progi je bila zasilna postaja in videl sem vojake, ki so jo stražili. Na zgornjem koncu proge je bil most čez potok, ki se je izlival v močvirje. Videl sem stražarja tudi na mostu. Ko sem šel čez polja proti severu, sem bil videl vlak, ki je peljal po tej progi in ga je bilo na ravnici videti že od daleč. Mislil sem, da bi to utegnili biti vlak iz Portogruara.*

Opazoval sem stražarje in se vlegel na nasip, tako da sem lahko videl na obe strani proge. Stražar na mostu se je sprehajal nekoliko dalje od mesta, na katerem sem ležal, potem pa se je obrnil in se vrnil na most. Ležal sem, trpel lakoto in čakal na vlak. Vlak, ki sem ga bil

* Portogruaro, mesto v beneški pokrajini (okrog 15.000 prebivalcev). — Op. prev.